

Стенограма от тематична дискусия на Обществения съвет по отбранителна политика

„Индустириалния форум“ 26 април 2013 г., Зала 1, Централен военен клуб, 9.30 ч.

Григори Недялков: Добре дошли на всички! Уважаеми г-н министър, уважаеми г-н заместник-министър, уважаеми госпожи и господа, в Централния военен клуб се намираме! Приветстваме Ви с добре дошли! Министерството на отбраната има удоволствието отново да домакинства заседание на „Индустириалния форум“. Повечето от Вас са ангажирани активно с тази инициатива от самото ѝ стартиране през месец май миналата година по време на Международната изложба „Хемус 2012 – отбрана, антитероризъм и сигурност“. Спомнете си – тя се проведе в град Пловдив.

Предвид целите на „Индустириалния форум“, на днешното заседание са поканени да присъстват и представители на други държавни институции. Благодарим за Вашето присъствие! Тук са представители на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, Министерството на образованието, представителите на университети, асоциации и компании, които считаме за изключително важни за успеха на инициативата и част, от които очакваме по-късно днес, официално да се присъединят в този Индустириален форум, като подпишат Учредителния меморандум за сътрудничество.

Не на последно място отчитаме широкия обществен интерес и за това сме поканили като наблюдатели различни асоциации, сдружения, съюзи, които са заявили желание да участват в дейността на третото направление на Обществения съвет по отбранителна политика. От наименованието, темата е „Иновации, технологии и отбранителна индустрия“. И сега, като домакинстваща страна, предлагам най-напред да предоставим думата за обръщение към всички участници на министъра на отбраната, г-н Тодор Тагарев.

Тодор Тагарев: Благодаря Ви, г-н Недялков! Уважаеми госпожи и господа, заместник – министри, уважаеми академик Воденичаров, уважаеми дами и господа, радвам се на интереса, който проявявате към дискусията по въпросите на иновацията, технологиите и ролята на индустрията за отбраната, за развитието на армията, за гарантирането на сигурността на Република България. В своето приветствие ще бъда съвсем кратък и съвсем конкретен по някои въпроси, които вълнуват мен и моя екип, и по които ще ни е

изключително важно да Ви чуем, да видим какво е становището на други държавни организации, на представители на бизнеса, на представители на научните среди.

Ще разгледам два въпроса. Първият въпрос е какво правим и какво ще трябва да правим в армията, за технологичното осигуряване. И вторият въпрос е как това, което правим в армията, се отразява и би трябвало да се отразява на националната технологично – индустриална база на сигурността и отбраната. Следващата година се навършват 25 години от промените в страната. Не изключвам в дискусиата да се включват колеги, които не са били родени през 89 – та. А изминаха също така и 16 години, откакто България определи категорично своята външнополитическа ориентация – пое курс на членство в НАТО, в последствие и с членство в Европейския съюз. Вече десета година сме членове на НАТО и седем години членове на Европейския съюз. За този период, който исторически вероятно е много кратък, но животът на един човек, а и от гледна точка на способностите на Българската армия, на въоръжените сили, е значителен. Много малка част от технологичната база на армията е променена. Все още основни оръжейни платформи и осигуряваща инфраструктура са по съветски образци. Повечето от тях са морално остарели и ние се сблъскваме ежедневно с всички произтичащи от това последствия за оперативната съвместимост и сигурност на доставките. И затова въпросът, който аз бих искал да поставя пред този форум е: Не е ли време да определим един срок, в който България трябва да постигне цялостна подмяна на технологичната база на армията и въоръжените сили?

Аз не искам да влияя на Вашето мнение, но бихме искали да Ви чуем. Можем ли да определим една година, в която да кажем „Ето, до тази година България вече трябва да е сменила технологичната си база.“

Вторият въпрос, който ми се иска да бъде дискутиран на този форум е: Какъв е ефектът до момента и какъв би трябвало да бъде ефектът в бъдеще от смяната на технологичната база на отбраната и може би малко по – широко на сигурността?

Във вторник участвах в заседанието, във формат министри на отбраната на Европейския съюз, част от което беше по въпроси на развитие на отбранителна индустрия. Госпожа Арну, изпълнителен директор на Европейската отбранителна агенция, даде пример, че едно евро, инвестирано в отбранителната индустрия, връща шест евро като БВП. Въпросът, който е хубаво да обсъдим с Вас, е: Какво се случи, видяхме ли такива

ефекти от инвестираните около 1.7 милиарда лева в преоборудване на армията и усъвършенстване, модернизация на армията и въоръжените сили през последните 10 – 12 години? Ако този мултипликатор важеше за нас, би трябвало тези инвестиции да са генерирали 10 милиарда лева БВП за това време. Можем ли да кажем, че това е така? И ако това не е така, кои са причините? По моите странични наблюдения ефектът на модернизацията на армията върху класическата отбранителна индустриална база, това, което наричахме преди години военно-промишлен комплекс, е практически пренебрежимо малка. Може и да бъркам. Вие може да дадете тук данни, доводи, че това не е така, че проектите за модернизация са били успешни от тази гледна точка. Малко по – различни са нещата, когато говорим за информационни, комуникационни технологии и системи за нуждата на отбраната и на въоръжените сили. Но пък тук отново седи подобен въпрос – в тази сфера участието на български фирми е много по – видимо, много по – съществено, но въпросът, който би трябвало да дискутираме, според мен е участието на тези фирми в проекта за модернизация, доведе ли до тяхното излизане на едно ново високотехнологично равнище, направи ли ги конкурентни на международните пазари, а не само у нас?

И накрая ще Ви призова в дискусиите да погледнем към бъдещето. Всички знаем, че стремежът и в НАТО, и в Европейския съюз е да бъде създадена, да имаме една конкурентна, водеща в света европейска или евроатлантическа отбранително – технологична индустриална база. България като член на ЕС, като член на НАТО, би трябвало да намери мястото си не само в операциите, не само в развитието на отбранителните способности, но и в технологичното осигуряване на тези отбранителни способности, технологично – индустриално осигуряване на провеждането на операции.

Това са трите стълба на общата отбранителна политика на ЕС. Ние участваме в първите два категорично – в операциите и в изграждането на способности. Въпросът, който трябва да търси отговор в този формат, е как точно се включваме или какво би трябвало да направим, за да се включим по – ефективно в европейската отбранително – технологична и индустриална база. И когато говорим за такова включване, не трябва да се ограничаваме само с производството на краен продукт, това експертите го знаят много добре, а краен продукт, с който ние да се конкурираме с други фирми от ЕС и от НАТО. Да, това е ценна модалност, много важна модалност и престижна, и вероятно ние бихме

могли да се конкурираме... ние се конкурираме и днес, бихме могли и в бъдеще да запазим конкурентните си способности в някои определени ниши на специализация. Ние трябва да сме наясно кои са тези ниши. В останалите случаи ние трябва да търсим мястото си във веригата от доставчици, на основни контрактори, и това място може да бъде заето само тогава, когато ние предложим конкурентен продукт, конкурентни условия за създаването на този продукт. Изследвайки модалностите на интегриране на европейската технологична и индустриална база на сигурността и отбраната, ние не би трябвало да се ограничаваме само с класическата отбранителна индустрия, с производство на оръжия и военно оборудване, а трябва да разширим малко погледа и да погледнем към тези бизнеси и тези технологии с двойно предназначение. Тука някои от нещата, които ми идват на ум, са разработването на сензори, разработването на безпилотни летателни апарати, изграждането и развитието на капацитет и способности за киберотбрана, за киберсигурност. Това са области, в които те първа предстоят много мощни развития в ЕС и в НАТО. И ние трябва да се обърнем напред и да помислим дали не може българският бизнес да намери място си, тъй като българската държава така или иначе трябва да намери начин да решава определените проблеми. Въпросът е какво ще направи българският бизнес както за изграждането на българските способности, така и за интеграцията му в европейската технологично – индустриална база, и конкуренцията му с европейски, а с други фирми от целия свят.

И последно, което съм сигурен, че ще бъде на Вашето внимание, това е какви организационни мерки и нормативни мерки трябва да приложим, да намерим като подходящи решение, за да постигнем тази интеграция на българската технологично – индустриална база в европейската и евроатлантическата... За две неща се сещам. Едното е за регламентиране на доставки за сигурността и отбраната в някои по – чувствителни области. И с колегите от Министерството на икономиката това е наша основна отговорност, но и други чакат ние да изпълним тази своя отговорност, за да може по – гладко да вървят процесите на модернизиране на сектора за сигурност в България. И от друга страна трябва да помислим дали нямаме нормативни пречки за реализиране и за нашето ефективно участие в концепция за интелигентна отбрана на НАТО в концепцията обединяване и споделяне на Европейския съюз. Това са концепции, които нямат с какво да бъдат заместени към днешния ден, със свиващи се бюджети, по – малки армии и

разширяващ се спектър от задачи, които трябва да решаваме всички съюзници заедно. Тогава всяка страна трябва да си намери мястото и в много случаи много страни членки или съюзите като цяло трябва да обединят усилията си за създаването на определени способности. Но ние трябва да гледаме на този проблем от две страни – веднъж какво се доставя от държавата и второ какво е нашето технологично – индустриално участие при реализиране на аналогични проекти.

И вторият момент тука, на който искам да обърна Вашето внимание, е какво ще направим, за да гарантираме едно гладко взаимодействие на всички тези, които участват в дефиниране изисквания към бъдещи способности и продукти, които ще позволят да бъдат изградени тези способности, на тези, които участват в технологичното, научното развитие, развойната дейност, и на тези, които ще започнат да произвеждат продукти, за да могат да бъдат изградени и поддържани съответните способности. Примерът, който ми е съвсем пресен, е, че един от пилотните проекти на Европейска отбранителна агенция е за безпилотни, те го наричат „Dipiloted areas systems“, „Дистанционно управляеми въздушни системи“. И проект, който сега се появява като пилотен за Европейската отбранителна агенция със същото име, със същата тематика, вече е финансиран от седма рамкова програма. Консорциум от изследователски звена от няколко страни членки, това го забелязах вчера, е получил финансиране от ЕС, от Европейската комисия, за 3. 5 милиона евро. И вече работи по въпроса, докато от страна на отбраната те първа започват развитието и изследванията. Е, как ние като държава ще можем да координираме усилията си при определяне на изискванията, при разработване на технологични решения и въобще изследване на проблема и при производство на технологии, осигуряване, поддръжка на съответни способности. Мисля, че това не са малко въпроси. Благодаря Ви за вниманието!

Григори Недялков: Благодаря на министър Тагарев! Поради служебна заетост, моля да ни извините, на министъра на отбраната му се налага да напусне залата. Ние ще продължим, защото предстои нещо, което намираме за изключително важно и ценно, а именно участниците в „Индустриалния форум“ за каквито биха могли да се считат подписалите до момента Меморандума за сътрудничество, това припомняме като факт са общо 14 държавни институции, асоциации, университети, производители, индивидуални търговски дружества и представителства, а същевременно са постъпили заявки за

присъединяване на нови членове към „Индуриалния форум“. Предвид отворения характер на инициативата, която цели да обхване възможно най – широк кръг от участници и експерти в сферата на отбраната и сигурността, имам удоволствието да покана представителите на заявите интерес за присъединяване институции, дружества и университети да подпишат официално Меморандума.

Фирма „Симсофт“ ЕООД

Българска стопанска камара

АФСЕА, секция София, г- н Краликов

Фондация „Хемус – 95“

Технически университет - София

„Еър Груп 2000“

Дружество „Хронекс“ ООД

Министерство на образованието, главният секретар

Фирма „Оптикоелектрон Груп“

Григори Недялков: Приветстваме с добре дошли всички нови участници в „Индуриалния форум“. Току – що под Меморандума се подписа Министерството на образованието, младежта и науката, АФСЕА – София, Технически университет – София, „Хронекс“ ЕООД, „Симсофт“ ЕООД, „Еър Груп 2000“, „Оптикоелектрон груп“, фондация „Хемус – 95“. Добре дошли като участници във форума. И сега предоставяме думата за изказване на г- жа Виолета Лорер, заместник – министър на икономиката, енергетиката и туризма.

Виолета Лорер: Здравейте! Аз се радвам, че на практика ще повтора много от нещата, които министър Тагарев каза, защото Министерство на икономиката, енергетиката и туризма абсолютно подкрепя позицията на Министерството на отбраната по много от въпросите. Но нека първо Ви кажа, че имам удоволствието от името на министъра и от мое име да Ви приветствам като участници в днешния форум и да изкажа удовлетворението си от провеждането на първата среща на „Индуриалния форум“ след неговото учредяване през миналата година. Аз съм запозната както със замисъла и целите на форума, така и със сериозната, бих казала неотложна необходимост от започването на

активен и открит диалог и установяването на резултатни партньорски отношения между държавата, индустрията и науката в интерес на обраната и сигурността на България. Този подход абсолютно съвпада с решимостта и практическите действия на нашето правителство, което последователно започна един интензивен и вярваме и резултатен диалог по всички въпроси от сериозен обществен интерес. Искане ми се да вярвам, че това е стъпка във вярната посока, защото нашето разбиране е, че в една развита демократична държава това е пътят за обсъждане и съвместно решаване на въпросите, свързани с формирането и провеждането на държавната политика и развитието на националния индустриален и технологичен потенциал за сигурност и отбрана.

Ние, в Министерството на икономиката, енергетиката и туризма, добре познаваме икономическата обстановка, предизвикателствата и трудностите, пред които е изправен бизнеса и с които се опитва да съобразява българска отбранителна индустрия. Бих споменала само някои от тях – стремежа да се удовлетворят националните ни приоритети, ограничаването на някои традиционни пазари, необходимостта да се интегрират в изграждащата се европейска индустриална и технологична база, като в същото време запази с перспективния си потенциал и традиционните си предимства, също необходимостта от технологично обновяване и ускорено въвеждане на иновациите наред с редица ограничения за директно подпомагане и ползване на финансовите инструменти на европейските фондове. Тези обстоятелства, както и фактът, че индустрията, която работи в интерес на сигурността и отбраната, е от важно значение и за икономиката на страната. Всичко това недвусмислено налага необходимостта от обединяване на усилията на всички заинтересовани страни и съвместно търсене на легитимни възможности и решения за подкрепа. МИЕТ е създадо организации, има решимостта да участва ефективно в работата на „Индустриалния форум“ и неговите структури, съобразно възложените му компетенции. Изхождайки от наличието на ясно изразена между участниците воля на участниците за съвместна работа по поставените цели пред форума и от убедеността, че само с колективни усилия могат да се решават сложните предизвикателства, пред които сме изправени, искам от сърце да Ви пожелаая успех на днешния форум, днес и оттук нататък, когато ще заработят неговите структури при обсъждането по конкретните приоритетни теми. Ползотворна работа, успешен ден от мен и всичко добро!

Григори Недялков: Благодаря на г- жа Лорер! Форумът, който знаете в специфичния формат, в рамките на който се провежда и ОСОП, продължава. Сега предоставяме думата на заместник – министъра на отбраната – г- н Антон Лазоров.

Антон Лазоров: Уважаеми членове на „Индустириалния форум“, дами и господа, имам удоволствието да приветствам този форум. Съвсем нескромно ще заявя, че аз съм един от инициаторите на неговото създаване преди 3 години. Мисля да поставим основите или може би началото на дискусиите. Министърът на отбраната постави много интересни въпроси. Аз ще повдигна няколко други. Ще помоля после да работим в един диалогов режим и, който има изказвания, да се обръща към момичетата, които са тука, или да застава на микрофоните. И съвсем спокойно да преминем към една дискуссионна част на днешното мероприятие. Моето разбиране е, че „Индустириалният форум“ има две ясни задачи в националния сектор „Сигурност и отбрана“.

Първата задача е българският бизнес и науката да подпомогнат на правителството. И втората задача е българското правителство да подпомогне бизнеса и науката. Резултатът от комбинираното изпълнение на тези две задачи е, че всички ще са доволни. На английски този резултат се нарича „win situation“.

Няколко изречения по първата задача. Администрацията няма и трудно би могла да развие всеотдайна и адекватна експертиза както по отношение на развитие на технологиите, така и за възможностите, които нововъзникващите технологии осигуряват. Тук ще отворя една скоба, ако се проследи световната военна история, то е видимо, че новите технически решения, технологичните пробиви и научните открития са в основата на всичките големи промени във военното дело. Настоящата ситуация е фрустрираща. С оглед на това, че в 21 век периодът на технологичните прагове се е скъсил на десетилетия. На този фон недостигът на въпросната експертиза в администрацията е вторият по същественост системен проблем пред плановете ни за модернизация и съвместимост на отбранителните способности. Първият знаете, че е бюджетът. Третият е мениджмънтът. Аз съм наблюдавал и виждам този системен проблем, сравнявайки скромните изяви на нашите представители и тези на партньорите, съвместните high tech проекти и дискусии. От години участваме заедно с МИЕТ с многобройни експертни групи и технологични инициативи и проекти на НАТО и ЕС. За нашите малки и претоварени с функции и задачи

на администрацията това е едно огромно усилие, но със спорен принос към съюзните цели и малък национален резултат. Този принос и този резултат биха могли да бъдат многократно по - големи, ако за тези цели държавните служители стоеше непосредствената подкрепа на българския бизнес и наука. Ние трябва да намерим формат и решение, които да осигурят системното взаимодействие между администрацията и публични сектор. „Индустриалният форум“ е стъпка в тази посока.

Във връзка с втората задача Ви предлагам следната теза. Правителството трябва да има значима, а в някои случаи решаваща роля за осигуряване на възможности за технологични продукти и иновации на националната отбранителна промишленост и ИТ сектора. По тези теми имам следните аргументи – първо, много малко от фирмите от БОТИБ, Българска отбранително – технологична индустриална база, са в състояние самостоятелно да генерират и осигурят значителен капитал, който да бъде инвестиран ефективно и своевременно за продуктова и технологична иновация и за реализиране на дългосрочни проекти за изследвания и развитие. И второ, много трудно и с малка вероятност е българска фирма самостоятелно да успее и трайно да се включи във веригите с доставчици на големите високотехнологични компании и интегратори от европейския или американския отбранителен сектор.

Какво може да направи държавата? Първо, правителството притежава административен ресурс и представителства в структурите на НАТО и ЕС, което осигурява реални възможности за подпомагане процеса на интегриране и участие в съвместни проекти на БОТИБ и високотехнологични лидери в сектор „Отбрана и сигурност“. В тази връзка Ви информирам, че Министерство на отбраната проучва възможността за назначаване на български представител като национален експерт в Агенцията на НАТО по комуникация и информация. Нашите намерение са този експерт да съвместява своите задължения с тези на национален представител в Европейската агенция по отбрана. Основна задача на националния ни представител ще бъде да подпомага участието на представители – фирми от български отбранителна промишленост, проекти и на двете агенции. Нещо, което го правят сега всички подобни представители на нашите съюзници в НАТО и ЕС. Информирам Ви също, че един от трите основни въпроса, включени в дневния ред на заседанието през месец декември, тази година на Европейския съвет по въпроси по общата политика по сигурност и отбрана, е посветен на развитието и

укрепването на европейската отбранителна индустрия. Една от обсъжданите теми на тази цел включва развитие на по – интегрирана, устойчива, иновативна и конкурентна европейска отбранително – технологична индустриална база. Ние би следвало да изготвим позиция, национална позиция, по този въпрос до началото на есента. В рамките на „Индустриалния форум“ би могло да се създаде целева експертна група за разработване на въпросната позиция, която да се предложи на администрацията. Правителството притежава дипломатически инструменти за оказване на влияние в страни, които са извън двете организации – НАТО и ЕС. На лице са периодични вълни на политиката на икономизиране на дипломатическата дейност. Аз съм бил свидетел поне на две такива. При всички случаи БОТИБ следва да бъде един от фокусите на тази политика. В тази връзка Министерство на външните работи трябва да бъде привлечено в работата на тематичните групи на „Индустриалния форум“.

Ще отбележа тъй наречената Smart Specialization на нашата индустрия и икономика в общоевропейски мащаб. Стратегията за тази специализация се разработва от МИЕТ, като е съвсем естествено „Индустриалният форум“ да допринесе както по отношение на разработването на тази стратегия, така също и за нейното реализиране. Преди една седмица имаше семинар, имаше изнесена информация по тази стратегия. Идеята е, тук ще ме поправи академик Воденичаров, един негов проект е определен между първите шест, има връзка с тази стратегия. МИЕТ може да помогне съществено, намирайки механизми за финансиране и организация на участие на фирмите в известни отбранителни изложения и за тяхната реклама на перспективни пазари, защото миналата година имаше многомилionна поръчка за реклама и за осигуряване участието на български фирми в изложение, но българската отбранителна индустрия не беше допусната до участие.

Второ от нещата, които можем да направим държавата – големите потребители от сектора за сигурност като МО и МВР се нуждаят от постоянно модернизиране на огромния материален компонент на техните способности. Обикновено това се свързва само с необходимостта от разходване на значителни бюджетни средства, но това е и шанс за high tech инвестиции в БОТИБ, включването му във веригите за доставки и в интегрираната логистична поддръжка на новото въоръжение и новопридобивно въоръжение и техника. Например, в инвестиционния програмен план на Министерството на отбраната 20 – 20 се предвижда разходване на до 2 милиарда лева бюджет на

министерството, плюс допълнителни средства за най – големите инвестиционни проекти. Не бих искал сега точно да обсъждам релевантността на тези разчети, но по – важното е, че високоприоритетните проекти в този план ще наложат придобиване на съответните продукти чрез внос. Ако се вземе решение за този внос, правителството следва да направи две основни неща. Първо, да отстоява националните интереси, преодолявайки настоящата политика на Европейската комисия срещу компенсаторните споразумения и подобните им форми за индустриално сътрудничество. Второ, съвместно с фирмите от БОТИБ да разработи смислени предложения за индустриално сътрудничество до доставчиците на съответното въоръжение – техника или системи. Предпоставка за този подход е разработването на единна и постоянна позиция по чл. 346 от Договора за функциониране на Европейския съюз. Третото нещо, което може да направи държавата, това е държавното финансиране на научните изследвания в отбраната и сигурността, което е правило във всички високо развити страни, независимо от възможностите на частния сектор да генерира иновации. Правителството трябва да инвестира пряко или косвено, но да инвестира. Например, като осигури ситуирането на Центъра за изследвания и развитие в областта на отбраната и сигурността в София, в парка, който е на 4- тия километър, и който ще бъде изграден върху преотстъпен от МО терен. Вече има идеи за изграждане на в рамките на този център на полигон за изпитване на технологиите в областта на киберсигурността и отбраната. Но освен ресурси необходима е цялостна политика и приоритизация на изследванията в интерес на отбраната и сигурността. По мое мнение основна задача на научните изследвания на развойната дейност следва да е преодоляването на прехода между фундаменталните открития и реализирането на произтичащи възможности във военната сфера и сигурността като цяло. ? направление е разработването на технологии с гражданско и военно приложение едновременно.

Григори Недялков: Все още не е стартирал Общественият съвет! Сега завършва изказването си заместник – министър, тъй като имаме повод, свързан „Индустриалният форум“, след което вече ще минем във формата на Обществения съвет.

....: Форматът е кръгла маса. Това не е кръгла маса!

Антон Лазаров: Управлението на тези процеси е трудно нещо. „Индустириалният форум“ да създаде условия за реализиране на тази „win situation“ в целия национален сектор по отбрана и сигурност. Пожелавам успех на форума!

Григори Недялков: Благодаря на г – н Антон Лазаров, заместник – министър на отбраната. Оттук нататък може да продължи дискусиата. Искам да напомня още веднъж темата, да се концентрираме, това е молбата ни, върху обявената тема, те е „Иновации, технологии, отбранителна индустрия“. Възможно подтеми са:

- Използването на добри индустриални практики
- Начин за осигуряване на жизнения цикъл на въоръжението и техниката
- Взаимодействие с индустрията за реализиране на концепции и политики
- Публично – частно партньорство
- Мултинационално партньорство за осигуряване на отбранителни способности
- Национални възможности

И още веднъж припомням съвсем накратко, съвсем набързо процедурните правила. Становищата по определена тема се представят в рамките на 5 минути. Коментарът, ответният коментар по представеното становището още до 1 минута. Гласуването на становищата знаете как се извършва – в online режим след изпращане до членовете на Съвета протокола от заседанието и всички становища. И не се позволя, още веднъж се налага да помолим за това, да не се политизира дискусиите и да не се допуска в никакъв случаи принижаване авторитета на Българската армия. Имате думата за становища!

Заповядайте! Само ще помоля да се представите преди това!

Венелин Георгиев: Здравейте! Доц. Венелин Георгиев от Нов Български Университет, активно полагащ усилия да обясни на студентите колко са важни иновациите и какъв принос могат да имат теб, приложени в практиката. Аз ще бъда съвсем кратък. Преди 2 години по повод едно мое участие в една конференция аз се опитах, правих едно изследване дали думата „иновация“ или нейни производни могат да бъдат открити в речника на Министерството на отбраната. Мисля, че не знам колко процента ще се учудят, но тогава се оказа, че думата „иновация“ и нейни производни не беше открита в анализа

на над 20 документа, който го има с сайта на Министерството на отбрана. Откъдето следва изводът, че до този момент думата „иновация“ не фигурираше в речника, и аз се радвам, че вече тя започва да се чува. Едно от важните неща според мен е, когато се опитваме много представители на различни институции да обсъждаме дадена тема и да имаме общо разбиране за това нещо, което обсъждаме. В тази връзка съм далече от идеята да водим някакъв такъв академичен диалог, но мисля си, че ако общо разбираме това, че не всяка модернизация е иновация и че не всяко знание е технология, то тогава обсъжданията си мисля, че ще бъдат с по – добър резултат. Когато говорим за иновации, ние очакваме освен за тях да виждаме и конкретни действия, в случая от страна на Министерство на отбраната. Често пъти със студентите си говорим има ли Министерство на отбраната иновационна стратегия. Очевидно няма и ще ви кажа пример защо няма – защото ако имаше тази иновационна стратегия, щеше да се пише, че целта на Министерството на отбраната е да бъде в позиция на аутсайдер, т.е. позицията на аутсайдер означава, че нашата техника и технологии са на повече от едно поколение разстояние от лидера, а те в по-голямата си част, очевидно, са на по-голямо разстояние.

Друг е въпросът, че ако сега трябваше да правим новата стратегия и гледаме пример за многоцелевия....., сигурно пак трябваше да запишем, че Министерство на отбраната си поставя за цел да бъде в позицията на аутсайдер.

Второто нещо, което очакваме да видим е концепцията за иновации, по-точно – за тяхното управление. Един от възможните варианти, като подтема, беше дадено управление на жизнения цикъл. От 15 години като авиационен инженер имам правото да кажа, че сме далеч от управлението на жизнения цикъл и ще ви кажа защо – документът, с който се обслужва в момента техническото обслужване на самолетите от 80-та год. се казва Наставление за инженерно-авиационна служба и там в едни от първите членове е записано, че системата за техническа експлоатация на нашите летателни апарати е по ресурс. Всички модели, които в следствие на модернизацията бяха придобити и се експлоатират, са по техническо състояние, но никъде ние нямаме документ, който показва как експлоатираме отбранителни продукти в рамките на техния жизнен цикъл, които по технология са създадени да бъдат обслужвани по техническо състояние.

Това, което искам да кажа като финал е, че ние подкрепяме усилията, в смисъл, аз ще се опитам да говоря от името на академичната общност. Някой ако не е съгласен, може да

каже собствените си аргументи, но мисля, че ние подкрепяме усилията по посока развитие на иновациите и запазване на тяхната важност и приложение. Лично на мен ми се иска да започнем да подкрепяме и действия, не само усилия. Крайно време е да започне, визирам лично Министерство на отбраната, да предприеме действия, за да можем и ние да подкрепяме конкретни действия, а не само намерения от страна на централната администрация.

Благодаря!

Асоциация на сухопътните войски: Уважаеми дами и господа, уважаеми г-н Лазаров, заместник-министър, приемоте всички нашите най-добри пожелания към участниците в тази сесия на индустриалния форум и от името на Асоциация на сухопътните войски Ви поздравявам с желанието Ви да бъдете полезни.

Ние споделяме необходимостта от подобен форум, който приема стратегията за развитие на отбранително индустриалната база, която е една добра основа за развитие на дейността на Народното събрание. Същевременно с това, ние отчитаме, че доброто начало невинаги означава добър край. Свидетели сме в тези години на много добри начинания, които са правилно структурирани, с добри основополагащи документи, но остават в затихващ режим и за съжаление, постепенно преминават в административни забвения. По наше мнение, този негативен опит се дължи, преди всичко, на липсата на конкретност при реализация на поставените цели, детайлизирането им в изпълними проекти и постоянната промяна на политическата и финансова среда. За съжаление, между другото, в тези години всички знаете, че бяха взимани партийни, а не национални решения. Ние сме свидетели на един добър пример в случая, че се прие стратегия за развитие на отбранително технологичната индустриална база на Република България. Това вече е нещо ново и позволява именно и съществуването на индустриалния форум такъв, какъвто е, стига той да отиде на нивото на своята конкретност. Във връзка с казаното, бихме желали и считаме за полезно да бъдат поставени някои въпроси, които смятаме, че трябва да бъдат дискутирани от индустриалния форум и най-вече защото настояваме за конкретност на дейността.

Единият от тези въпроси, между другото, който е изключително важен и касае преди всичко производителите на боеприпаси и бойна техника, това е сертификацията за военно

използване на съществуващите продукти, произвеждани и доставяни от българските производители за въоръжение на българската армия. Ние и до ден днешен не знаем и считаме, че това е задължение на Министерство на отбраната, каква част от тези продукти ще излязат от въоръжение в българската армия, каква част от тях ще останат въоръжение на българската армия и в какъв срок, тъй като изтича техният срок на годност – за използване, а не за съхранение, ще бъдат извършени компенсиращи доставки. Това е прекият икономически интерес на производителите – да могат да планират в някаква степен своята дейност.

Друг важен въпрос, който също има конкретен характер – за съжаление, през последните 20 год. Министерството на отбраната, по причини, които не е необходимо да дискутираме, не е поръчало нито една пробна серия. Всички вие знаете, които имате отношение към производството, че ако 3 год. за боеприпасите, а за бойната техника 5 год., едно изделие не се произвежда, то преминава през нов цикъл на сертификация и нови изпитания, което знаете, че е изключително неприятен процес. Да не губя Вашето време, но истината е, че много военни продукти, които са на въоръжение в българската армия и имат мобилизационен ресурс, на практика не са сертифицирани и не се знае дали може да се възобнови тяхното производство. Това пряко касае технологичната база, която е основа на тези мобилизационни планове. Редно е това, че не се дискутира този въпрос, не се повдига през годините, това не означава, че двете министерства – Министерство на отбраната, Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, не трябва да положат усилия, включително и да осигурят финансиране за извършването на тази дейност.

Позволяваме си да обърнем внимание и върху следния въпрос – той е по-скоро препоръка и е желателно да бъде обсъден на този форум. Не сега, естествено. – Целесъобразно ли е Министерство на отбраната да постави като необходимо условие и в какъв срок всички производители да сертифицират производствените си системи и продукти по етапно. Защото знаете, че в момента няма механизъм, който да декларира, че даден продукт е годен да бъде закупен и да бъде доставен на Министерството на отбраната, защото процедурата, която беше регламентирана, не съществува. Всички изделия, които са приети за въоръжение, примерно, трябва да минат по сертификация по AQAP. Няма друг механизъм. И, естествено, Министерство на отбраната има механизъм, с който да задължи тези, които желаят да участват в този процес, да сертифицират производните си системи и

продукти по AQAP. Друг път няма. Другото е ориенталска история. Договарят се нерегламентирани подходи. Има един друг много важен въпрос, който също би трябвало да бъде ясен – целите на този форум и в това отношение съм напълно съгласен с изказаното от г-н заместник-министъра и донякъде маркирано от министъра на отбраната. Необходимо е да се намери съответствие между отбранително-технологичната база и програмите за модернизация по въоръжаване на българската армия. На този етап няма конкретна яснота какви проекти биха били институционализирани в рамките на националната икономика. Напротив, проектите, които са декларирани, ако не се лъжа, 13-те проекта, участието на националната индустрия е минимално. Но което е по-лошо – това е обективен фактор. Ние не можем да го преодолеем. Министерство на отбраната желае да придобие съответните военни възможности. Ние не сме в състояние да осигурим съответната технологична база и възможности да доставим такива продукти. Но е много важно да бъде определено каква част от тях, от тези проекти може да се поеме от българската отбранително технологична и индустриална база. И – което е най-важно за нас като Асоциация на сухопътните войски, искаме да чуем какви мерки ще предприеме Министерството на отбраната за преодоляване на пропастта, която разделя икономическите интереси на производителите на военни продукти и икономическите възможности на правителството.

Ние сме свидетели, вече в продължение на дълъг период от време, тенденцията за изтеглянето на националното ни правителство от собствеността на военни компании, намаляване на държавните поръчки, което реално доведе до загуба на националния пазар за българските производители.

Експортната им ориентация след 1992г. на практика определя тахното развитие и съществуване. Не знам дали някой ще си позволи да го каже така, както аз бих го дефинирал и от името на Асоциацията, икономическата им политика се определя от фактори извън икономическата политика, провеждана от националното ни правителство. Това е факт. Да се твърди, в условията на една сравнително прозрачна пазарна среда, е неубедително, а бих казал и недобросъвестно – да се прикрива реалното съществуване на нещата. Ние сме в тази ситуация, в която сме и ние трябва да намерим изход от нея и да казваме какви са проблемите.

Спомена се за мобилизационните планове. Ние препоръчваме да се акцентира вниманието на форума, дали са реални тези мобилизационни планове, дали съществуващите субекти в България, които произвеждат военни продукти, са обект на тези програми. Не искам да бъда краен, но бихме могли да обсъдим и дали Вазовските машиностроителни заводи представляват интерес от тази гледна точка, както за Министерството на отбраната, така и в рамките на мобилизационните планове. Отговорът трябва да го даде форумът, но нещата са изключително сериозни и до някъде изискват усилия.

Има и други важни въпроси, от чието решаване могат да произтекат сериозни възможности чрез тяхното институционализиране, но не смятам, че на сегашния етап на действие на форума трябва да бъдат обсъждани.

Ние оценяваме много положително самата възможност за създаване на индустриалния форум и Министерство на отбраната, в лицето на неговото ръководство, тъй като има приемственост в този случай, извършва една изключително полезна дейност, институционализирайки този форум, Обществения съвет към Министерството на отбраната и смятам, че това е изключително полезен фактор, който ако навлезе в областта на конкретиката, решаването на конкретни проблеми, институционализирането им в конкретни програми, тогава и финансиране ще се намери и ще бъде изключително полезно.

Искам да Ви благодаря от името на Асоциацията и се надявам, че казаното е предизвикало Вашето внимание в някаква степен.

Благодаря Ви!

Антон Лазаров: Аз също съм бил офицер от сухопътни войски. Предполагам някога ще дойда във Вашата асоциация. Аз лично съм подписвал документи за тренировъчна серия в Търговище. За мобилизационната задача – аз не знам какво ще се обсъжда на индустриалния форум. Сега в момента подготвяме едно споразумение, с което реално ще бъде удължен срокът с една година, тъй като има други нормативни проблеми, но плюс всичко останало, се отделят средства от бюджета на Министерство на отбраната за поддържане на отбранителната промишленост.

Константин Зографов: Искам да изразя задоволство в две посоки – и към Индустириалния форум, и към Министерство на отбраната за това, че неправителствени и професионални организации са поканени да участват в този форум и смятам, че ние, на практика, в България вече 20 години участваме в това партньорство, тъй като секция София тази година празнува 20-годишнината си, секция Варна празнува 12-тата си годишнина и трябва да отбележа, че участието на неправителствените организации с техните възможности, особено международните възможности, които притежава AFCEA International, в случая, на която искам да подчертая възможността да се използва както в Индустириалния форум, така и в Обществения съвет е няколко факта, че на практика тя е официалният партньор на НАТО и на агенцията MCI, която обединява вече 5-те агенции по отношение както на всичките разработки, свързани със сигурността, така и с разузнаването и киберсигурността. Това е един форум, който дава възможност наистина нашите фирми да имат достъп до най-високите технологии, както знаем, в двата центъра – и в Брюксел, и в Хага на тази агенция. Другият положителен опит, който ние предоставяме като възможност е индустриалното партньорство. Колегите от Министерството на икономиката, от отбраната знаят, че ние бяхме първите, които организираха обученията по офсетните програми в България и участвахме активно и във форумите в Брюксел, които бяха организирани. Така че това партньорство е нещото, с което също можем да допринесем като възможност за българските фирми от отбранителната промишленост е да публикуват в цял свят, тъй като виждаме, че пазарът на отбранителни продукти в България е твърде малък и нашите отбранителни фирми имат шанс за своето развитие, ако успеят да излязат на международния пазар или в някакво коопериране. Чрез повече от 40-те хиляди члена и изданието Signal, което е специализирано в тази област, имат възможност да се представят пред индустриални партньори и потребители в целия свят. В този фокус се работи, на практика, целенасочено и с голям приоритет и всички резултати могат да бъдат, и са на ползрението на Министерство на отбраната и на този Индустириален форум, за който ние говорим така и можем да съдействаме допълнително. Даже има становище, което е представено на Министерство на отбраната и до колкото знам, вече ще трябва да е и публикувано, по отношение на киберсигурността. По отношение на региона – региона, за който отговаряме – Югоизточна Европа, включва България, Гърция, Турция, Албания и всички страни от

бивша Югославия. Това е един перспективен район за развитие на отбранителната промишленост и реализацията на нашите отбранителни продукти и както можем да черпим опит, например от турската отбранителна промишленост, за която смятам, че успехът, до голяма степен се дължи на доброто сътрудничество между отбранителните фирми и академичните среди. Октомври месец миналата година беше представена амбициозната програма за развитие на военноморските сили на Турция. Основният партньор беше Средноизточния технически университет, който е един от 5-те най-признати технически университети в света. Това е пътят, който също нашият министър би трябвало да следва и тази връзка между академичните среди, индустрията и отбраната е правилният път, или поне мостът, по който ние трябва да вървим. В региона този опит може да бъде споделен и смятам, че ние ще го направим.

По отношение на практическия опит и участието, което ние ще продължим да подкрепяме – нашата отбранителна промишленост и Министерство на отбраната, това е вече 20-годишен опит с всичките тези форуми, които сме организирали в този период. Ние винаги сме давали превес на иновационните, на новите технологии и на най-добрите постижения и практики в света. Това ще продължи и в бъдеще и смятам, че с привличането на представители от водещи фирми в света, в отбранителните технологии и мога да кажа, че част от нашите български компании намериха своите партньори, благодарение именно на тези контакти, на това партньорство, осъществено през тези 20 години. Така че ние ще продължим и поемам този ангажимент и на следващата среща през май в Норфолк, на който ще участвам, AFCEA International да се включи като международна организация с над 66 години опит в подкрепа на националната сигурност както в Съединените щати, така и в целия свят в момента да можем да се присъединим към меморандума от името на международната организация, това вече, което сме направили с националните секции в България. Разчитайте на нас. Ние ще продължим да работим с всички колеги.

Благодаря!

Димитър Ставрев, ЕЪР Груп 2000: Съвсем накратко. Нашата компания от 18 години следи процесите на развитие и модернизация на българската армия. Аз самият от 15 години се занимавам с това и мисля, че имаме самочувствието да споделим някои неща, които са особено актуални, особено с оглед на днешното изказване на министър Тагарев.

Аз съм изключително доволен, че както той, така и заместник-министър Лазаров са хора, които са работили в структурите на Министерство на отбраната, които се занимаваха с модернизацията при въоръжаването, така че, мисля, че днешният диалог е изключително ползотворен. С много от хората, които са в тази зала се познавам от дълги години и много често в нашите разговори през последната година и половина сме си споделяли, че този иначе така добре изглеждащ комплект от документи, който в момента, в българската армия и Министерство на отбраната така добре се развиват, имам предвид Бялата книга за отбраната, Планът за развитие на въоръжените сили от 2016-та година и Инвестиционен план 2020, изглеждат много добре, много добре структурирани, но трябва реално да признаем, на глас, че те в момента са неработещи и са неработещи единствено по една причина – че са финансово неосигурени. Мисля, че сега е моментът, нашият Обществен форум, Индустриалният форум да приеме едно предложение към Министерство на отбраната – незабавно да започне работа по създаването на нов комплект документи, които реално да отчитат както промените, военнополитически и отношения в региона, така и реалните бюджетни и финансови възможности, които Министерство на отбраната ще може да си позволи, за това, което каза и министър Тагарев, в един срок, който да е реалистичен, технологичната база на българската армия да бъде изцяло обновена. Мисля, че на базата на опита, който имат експертите от министерството, които разработиха тези документи, до края на тази година би могло този пакет от документи да бъде разработен и да се надяваме, че до тогава ще има работещи институции – правителство и Народно събрание, така че в началото на следващата година те да бъдат гласувани. Тези от тях, които имат нужда да се гласуват на по-високо ниво и в бюджет 2015 да бъдат заложили изпълненията на този план, който да бъде реалистичен и финансово осигурен. Защото всички знаем колко много планове ни минаха през главите. Тук има хора, които бяха в армията и им се налагаше да ги изпълняват. Имаше план 2004, 2015, адаптиран план 2004, план 2010 и имаше едно решение на Министерски съвет през май 2004г. с едни 11 приоритетни проекта. Всички знаем колко от тях реално са изпълнени към момента. Сега вече имаме план 2020, т.е. всяко едно правителство идва, гласува някакъв пакет проекти, но никой не отчита какво е свършено, а в това време знаем какво става с въоръжението и техниката на армията. Така че, това е нашето предложение – да се премине към разработването на един нов пакет от документи, който от 2015 год. да започне реално да

се изпълнява. Това, както каза и зам.-мин. Лазаров, неминуемо е свързано със закупуване, и то на много големи суми, на техника и въоръжение от чужбина. Всички знаем в момента какво е становището на Европейския съюз за Офсета, той почти се забранява или силно ограничава. Ето защо мисля, че в тези документи, които ще се разработят и приемат, трябва да се намери правния механизъм, по който всеки един такъв проект, който се реализира за нуждите на българската армия, да включва задължително процентно участие на фирми, базирани в България, плащащи данъци в България и в които да работят български граждани, за да може, както мин. Тагарев каза, да има някакъв реален, осезаем ефект върху военно-технологичната база в страната. Така че българските фирми и тези фирми, които чуждестранните изпълнители ще открият като свои потенциални партньори наистина да почувстват полза от тези милиардни левове, защото всички знаем, че ще струва милиарди левове това обновяване на въоръжението на армията, да има икономически и технологичен ефект. И в тази връзка, бих си позволил да предложа още нещо на Министерство на отбраната – дали не е крайно време да помислим да се вземе една структура, единна, която да поеме цялостното управление по процеса на придобиване на въоръжената техника. Имам предвид, още от това, че когато, да речем, командващият на Военновъздушните сили идва и казва: “Имам нужда от способност за безплатни летателни операции.”

Съответно, тази структура да извърши съответните научни и технологични изследвания, да направи маркетингово проучване в бюджетирането, конкурса, подписване на договор, поддръжка и ремонт, модернизацията и, включително, оторизацията. Всичко това да бъде съсредоточено в една единна структура, за да не се налага стотици папки да се разнасят из отделните дирекции, този да казва това не може, онова не може и накрая знаем колко много процедури се точат с години или се провалят поради чисто административни или бюджетни причини.

Това е моето предложение. Благодаря за вниманието!

.....Само да отбележа, че тази идея я лансирах 2010 г. По разни други причини тя не беше разгледана. Интересното е, само малко да Ви разсея, че трябваше да се казва “Център за изследване и развитие на качеството.” И се получи цирк. И може би заради това падна като идея.

Адм. Странчевски: Уважаеми г-н заместник-министър, уважаеми дами и господа, казвам се Петър Странчевски. В Обществения съвет по отбранителна политика представлявам Асоциацията на възпитаниците на Военноморското училище. Тук съм поканен като наблюдател на този форум, за което благодаря. Аз не съм специалист по отбранителна промишленост, и въобще, по промишленост, но слушайки докладите на мин. Тагарев, на заместник-министъра, изказванията на присъстващите, мисля, че решението на сложните проблеми на отбранителната промишленост, трябва да се търсят не само в областта на технологиите, организационни и други мерки, но трябва да се търси и на политическо ниво.

Какво имам предвид – мин. Тагарев каза, че нашата отбранителна промишленост трябва да търси своята ниша, своята специализация в НАТО, в ЕС, в които организации нашата страна е член. Но аз мисля, че ако това, ако тези ниши, ако тази специализация се търси само на принципа на свободната конкуренция, нашата отбранителна промишленост е в много неизгодна, неравностойна позиция, защото, първо – финансовите ресурси на страната и на отбранителната промишленост са малки, а освен това, нашата отбранителна промишленост беше принудена да се пренастройва от един стандарт, условно да го кажа – източен, на друг стандарт – западен. Този процес на преустройство я поставя в едно много неравностойно положение.

Мин. Тагарев каза, че много от участниците в днешния форум са родени след демократичните промени. Има и такива, които са родени по-рано, и аз съм такъв. Спомням си цветущата ера на българската отбранителна промишленост по време на старата система, в рамките на Варшавския договор, когато световното ниво на българската отбранителна промишленост се дължеше не само на Студената война и на нуждата от такива продукти, но имаше един друг механизъм. В рамките на старата система имаше разпределение на труда, което се правеше не само по милост и протекция, а и по способности, и на българската отбранителна промишленост се даваха ниши. Даваха се зони. Даваха се лицензи, които даже днес искат да изплащаме, и които лицензи българската отбранителна промишленост усвои, но и надмина като технологично качество, а сега обстановката е друга.

Но аз мисля, след като Вие споменахте, г-н зам.-министър, че има възможност да изпращаме наши представители до различни органи, на НАТО и ЕС, които да вземат решения. Аз мисля, че българското правителство трябва да вземе една по – активна позиция и да настоява, в рамките на НАТО, на ЕС, да има все пак някакво разпределение на труда на усилията, защото поставени на принципа на свободната конкуренция, ми тя съществува в целия свят. Сега, дали се конкурираме в НАТО или в други държави, пак толкоз. Ние, след като сме лоялен член на НАТО и ЕС, след като изпълняваме всички изисквания, след като изпращаме войска в мисии, след като гласуваме в международни организации, както изискват от нас тези наши съюзнически задължения, ние трябва да настояваме и да отстояваме нашите интереси, защото ниши ще се намират, пробиви ще се намират, но много трудно. Никога не можем да ги стигнем тези, които от десетилетия работят там. И даже на мен ми става неприятно като българин – когато нашата затруднена отбранителна промишленост в момента, успее все пак, някъде в трети страни да продаде нещо, веднага ни размахват пръст и ни казват: “А, не, не, вие там сте много ограничени, имате ембарго, вие това, ще ви съдим...” Значи, видяха в слепия едно око, искат него да извадят. Това не е съюзничество. И ние, след като изпълняваме всичко, трябва да искаме да ни се обръща внимание. Не може технологичното обновяване на българската армия да се осъществява само с купуване. Не можем само да купуваме. Ние трябва да сме съучастници в производството. Това е равностойното. Това е съюзническа политика и съюзнически статут.

Благодаря!

Ген. Върбанов: Аз се изказвам от името на Съюза на офицерите и сержантите от запаса и резерва. Искам да поставя един въпрос за използването на вече вложените инвестиции. Освен чантаджии в структурата на Министерството на отбраната, така както те съществуват по форумите и създава впечатление у гражданството, в Министерство на отбраната и Българската армия работят и подготвени специалисти, и то не само като администратори, но и в сферата на високите технологии, особено в тези с двойно предназначение.

Как се реализират офицерите и тези специалисти след напускане на армията, било то поради навършване на пенсионна възраст или поради съкращение. В България това е под

всякаква критика. Реализация има само за тези, които имат някакви познати или когато са били на заеманите длъжности, са работили за някоя фирма, не винаги в интересите на Министерство на отбраната и на българската армия. За другите, дори висшето ръководство на Министерство на отбраната, поставя въпроса, че военни пенсионери нямат място в министерството или в структурите на българската армия, защото те получавали освен пенсии, и заплати. Да, получават ги. Аз не говоря за тези, които търсят топло местенце и за които се определят дадени длъжности в тези структури, но нищо не пречи да се определят правила и изисквания, на които те да отговарят и да кандидатстват наравно с другите, които са от гражданството.

Другият въпрос – не се дава предимство на българското производство. Много от фирмите имат конкурентноспособни продукти и ги реализират в други държави, включително и в НАТО, но българската армия понякога поставя такива изисквания, които невинаги са най-необходимите за осигуряване на потребностите на българската армия. Аз лично съм свидетел и ще Ви дам пример с бронезилетките през 2004г.

Тогавя заявихме огромно количество бронезилетки, огромно, огромно – 3000 броя, и то с най-високите изисквания - 4А, където никъде не бяха поставени такива изисквания.

Такива изисквания се поставят само за специалните сили, които провеждат специални операции и се иска да бъдат олекотени и с вложени високи технологии.

Ние имахме българско производство, което отговаряше на тези изисквания, но бяха с половин или един килограм по-тежки.

Какво направихме ние – проведохме конкурса, така че да спечели немска фирма и се оказа, че с тези бронезилетки, така, както те са оборудвани, при изпитанието, те не покриха изискванията, само няколко, в началото. След това вече се наложи да се поставят допълнителни плочи, поради което те се утежняха и нашите военнослужещи не можеха да влязат в автомобилите и в люковите на бронираните машини. Не навсякъде бяха необходими такива изисквания – 4А, защото ние изпълнявахме мисии – охранителни, патрулни или позиционни. Това го давам като пример.

Офсета и компенсаторните предложения са положително нещо и те трябва да бъдат използвани, но май понякога, в повечето от случаите, ние сме свидетели, че това става като, извинете ме за грубия израз, като обещанието на циганина за каруцата. Напразно обещава, без намерението да даде след това коня и каруцата. Нека да кажем колко от тези

офсетни споразумения са изпълнени на 100 % и какво са допринесли те за Министерство на отбраната, за българската армия, за повишаване на способностите ѝ – много малко. Това може да се види от подписаните договори и тяхното изпълнение. Но и ние сме си виновни, защото не търсим правата си по сключените споразумения и сключените договори.

Искам да направя едно предложение – нека да се създаде сайт на Министерство на отбраната, в който да се отразяват потребностите от кадри на държавните и гражданските фирми, а дори и на тези от Европейския съюз и НАТО, със съответните изисквания и ред за кандидатстване. В тях е желателно да има и предимства, при равни други условия, и опитът на служителите в Министерство на отбраната и българската армия. Казвам Ви ЕС и НАТО – за НАТО съм сигурен, че има такива длъжности, те ги обявяват, но нашите офицери не ги знаят, защото няма къде да го видят това.

Благодаря за вниманието!

полк. Станимир Георгиев: Благодаря г-н Иванов.

Колеги, виждате това, което и от сутринта стана очевидно като лайт мотив на текущата ситуация в момента, че проблемите в областта на отбраната и сигурността са твърде комплексни и тяхното решение не може да се намери от една структура само, а трябва да работим всички заедно, колективно, за да намерим най-добрия изход от тези проблеми. Виждате, че в същата посока се работи и на ниво по-високо от нашето националното в организациите, в които ние членуваме, както НАТО, така и ЕС. И както беше казано и сутринта инициативи като интелигентна отбрана и обединяване и споделяне са просто без алтернатива, т.е ние трябва да работим съвместно в рамките на страната, в рамките на нашите коалиционни партньори, за да намерим най-доброто решение за нашите проблеми. Все повече се говори за специализация както на въоръжените сили в съответните съюзи, в които участват, така и специализация на отбранителната промишленост. Мисля, че това е важно за Вас като информация и като обща насока и надявам се и Вие да работите и да ни подпомогнете в намирането на съответното решение. Именно от тази ситуация се определя и важноста на Форума, в който ние участваме като форма на диалог и на колективно решаване на проблемите на

деня. Ако имате някакви въпроси към изнесената презентация от г-н Иванов? Да, заповядайте!

Георги Пенчев: Казвам се Георги Пенчев от Катедра „Национална и регионална сигурност“ на УНСС. Бих искал да споделя отрицателен опит във връзка с европейските програми и то особено що се отнася до иновации и конкурентоспособност, особено що се отнася до научни организации. Миналата година, началото на тази пробахме два проекта. Всичко звучеше чудесно, всичко изглеждаше добре от рекламата, намерихме си.. нямаше нужда от големи консорциуми. Само една фирма и ние имаме иновационен проект, всичко е наред, всичко е цветя и рози. Докато не се стигна до търсенето на експертна помощ и съсредоточаването в подробностите на документацията, която се отказа в крайна сметка, че води до абсурд и в двата случая, в които пробахме да кандидатстваме. Така и не стигнахме до кандидатстване, т.к резултатът се разпределяше изключително несправедливо между участниците в първия проект. В смисъл всичко отиваше във фирмата, а за нас оставяше да се похвалим, че сме направили нещо, т.е про боно само са фирмата. Във втория проект ставаше дума за закупуване на хардуер, но без възможност да се купи софтуер, т.е все едно да си купите нищо, да си купите желязо без съответния софтуер. Проучването, което направихме не беше съвсем официално разбира се, но една от според мен резонните обяснения е че, когато се планират подобни проекти, насоките и отделните видове проекти в Министерството на икономиката, изобщо никой не се е интересувал или не са викани научни организации. Т.е правени са от други НПО и ненаучни организации с цел да не би да се окаже, че има търговия с информация за тези проекти. Кое то в крайна сметка води до парадоксални резултати, че никой не знае от какво има нужда една научна организация., примерно в дадения случай. Не знам доколко е вярно, доколко е правилно това обяснение, дали са празни обвинения или нещо подобно, но резултатът е факт. Но действително има много затруднения, много спънки, които са в детайлите. И силата на този Форум според мен е, тази, че може да предложи подобно обобщено експертно мнение от хора, които знаят какво искат и какво би им помогнало един европейски съвет, т.е може би дали някоя експертна група, тематична група или под някаква друга форма може да се участва при правенето на политиката и отделните проекти в самия управляващ орган, който е на Министерството на икономиката. Т.е тя е обща политиката, но когато започнат да се правят отделните проекти и правилата за тях,

да се използва експертното мнение на Форума и на заинтересованите организации.

Благодаря!

полк. Станимир Георгиев: Да, благодаря Ви колега! Вие може би сте забелязали, че една от темите в тематичната група, номер 12 е именно такава - „Участие в съвместни проекти и програми на ЕС и НАТО“, т.е. надявам се тя да реализира това, което и Вие предлагате. Други изказвания по презентацията? Да, заповядайте.

Георги Шарков: Съвсем кратко, Георги Шарков пак от Баском. Подкрепям току-що изказаното мнение, че поне досега действащият механизъм на Европейските структурни фондове и специално програмите, които ние знаем и подкрепя и за малки и средни предприятия, конкурентост и т.н. не са създадени или не работят достатъчно ефективно, за да подпомагат истинска работа. Значи аз не познавам фирма поне от нашия бранш, която случайно, т.е. е имала проект, която да каже: “ние ще кандидатстваме отново“. Нали това е от процедурната страна. Надявам се, че колегите от министерството и така и с много добра връзка както от академична, така и особено от малките фирми, които са участвали ще коригират нещата за следващия период. Но второто нещо, което е важно и вече е свързано с Индустриалния форум – този, е, че много е важно в следващия програмен период да се вкарат ключови думички или ключовите теми, които интересуват стратегически министерството, т.е. националната отбрана, нека да го кажем така. Част от тези думи ги там, т.к. все пак нормално е Министерството на икономиката и тези фондове да се грижат предимно нещата, които индустрията им казва. Но индустрията не знае или не може да мисли толкова широко или толкова напред за част от стратегическите неща, които трябва да правим. Тук не говоря само за киберотбрана, неща, които говорихме преди това, но изобщо в областта на технологиите, развитието, развитието на капацитет, на общ капацитет. Значи фирмите нямат интерес да създават общи групи, при това те не кандидатстват за такива проекти, но ето тези експертни групи там, които виждате, които утре ще се превърнат в общия национален капацитет, сила, която действа не дай боже в критични ситуации, да ги наречем, това нещо, тези експерти са в индустрията, във фирмите, те не знаят и няма да могат да работят заедно. Значи такива програми за създаване на общ капацитет, те нито попадат в момента в областта на образование и квалификация, нито попадат в областта на икономика и подкрепа, а всъщност клиентът на практика, цялото общество, и в момента говорим за Стратегия за национална отбрана и

сигурност. Така поне тематично, т.к това е програмен период, значи поне тези неща трябва да ги има в програмата заложен, за да могат да отворят врата и за такива проекти след това. Да, благодаря!

полк. Станислав Георгиев: Благодаря Ви колега! Аз мисля, че Форумът именно в това направление работи. И още веднъж благодаря Ви за подкрепата и за оценката, която изразихте. Колеги, предлагам Ви да преминем към заключителната част на днешното съвещание – „Дискусии. Закриване на Форума“. Аз мисля, че всички сме обединени около необходимостта точно в този момент на една такава форма на диалог между различните участници в един много важен процес, който гарантира националната сигурност и отбрана. На днешното съвещание конструирахме работните органи на този Форум. Нека да положим оттук нататък всички усилия, които са необходими, за да може той наистина да стане един работещ орган и тази хубава идея да бъде реализирана. От всички нас зависи това нещо да приключи с положителен резултат.

Имате ли някакви изказвания в края на днешното заседание? Г-н заместник-министър!

Антон Лазаров: Благодаря Ви много за активното участие. Аз специално чух две, три страхотни идеи. Благодаря Ви. И до нови срещи! Довиждане!

Полк. Станислав Георгиев: Да, благодаря Ви! Казахте го така, по-възможно най-ясния начин. Това беше и нашата идея. Само с една разлика – Вие споменавате да подпомагат Министерство на отбраната, те подпомагат целия Индустириален форум - както и държавната администрация, така и останалите участници – бизнес, наука и т.н. Заповядайте!

... : Имам една препоръка, между другото. От гледна точка, между другото, на методологията в Министерството на отбраната, 4-та и 5-та група, между другото, съществуват разделно. От гледна точка, между другото, на индустриалната база трябва да бъде: „Въоръжение – запетайка – бойни припаси и организации“, за да има съответствие, между другото, с отбранителната промишленост. Методологията, по която ги разделяте - въоръжение от една страна, между другото, бойни припаси от друга страна – тя важи за Министерството на отбраната, но тъй като е ориентирано към промишлеността, трябва да бъдат заедно.

Полк. Станимир Георгиев: Добре.

... : Важно е, защото не може едното да се движи с другото. И второ, между другото, доста така гледам колегите, между другото, които присъстват от страна на заводите, които произвеждат военни продукти. Първо, би било желателно, между другото, в секретариата да има и техен представител. Помислете за това. Обърнете се към водещите, между другото, структури – „Дунарит“, „Арсенал“, „Аркус“ и т.н. Защото трябва да има представител, между другото, който действително да е в течение на тези въпроси, за да може да се структурира правилно форума. И трето нещо – аз ...

Полк. Станимир Георгиев: Извинявайте, по второто ... По второто само...

... : Вторият въпрос ... по отношение в секретариата - трябва да има представител, между другото, на основните производители на военни продукти в страната.

Полк. Станимир Георгиев: Това е СБОИ.

... : Не. Вие бъркате асоциациите, между другото, с прякото присъствие, между другото, на определени хора. Би било желателно, чисто практически Ви давам този съвет, да присъства, да речем, от някой от големите производители, достатъчно авторитетно лице, което е вътре в производствените процеси, свързани, между другото, с отбранителната промишленост.

Полк. Станимир Георгиев: Значи аз доколкото знам, големите ...

... : Помислете.

Полк. Станимир Георгиев:... големите производители са обединени в СБОИ. Те присъстват.

... : Нека присъства СБОИ, нека присъства ... Знаете защо го казвам. За да работи, между другото, асоциацията както трябва, да присъства представител на „Арсенал“ или на „Аркус“ или на „Дунарит“.

Полк. Станимир Георгиев: Ама те всички са представени в СБОИ.

... : Разберете, между другото, ...

Полк. Станимир Георгиев: Нека те да си кажат мнението, моля Ви се.

... : Аз правя предложение, между другото, ...

Полк. Станимир Георгиев: Ама нека те да си кажат мнението, защото сега Вие като техен говорител се явявате. Аз ...

... : Не, аз просто, между другото, бих желал да излезе нещо позитивно от всичко това. Затова Ви давам практически, реален съвет. Практиката показва, между другото, че тези четири компании, които в момента представляват основният обем, между другото, от военно-икономическото сътрудничество, тези четири фирми трябва да имат пряк представител. Поне една от тях. Ако желаете, го приемете, ако не – не.

Полк. Станимир Георгиев: Добре, ние имаме представител на „Арсенал“. Нека той да си каже мнението по въпроса дали представителството им чрез СБОИ не е достатъчно.

... : Това исках да кажа. Не е достатъчно.

Полк. Станимир Георгиев: Нека да дадем думата на тях самите, те да кажат. Да, заповядайте!

Христо Стрешков: Христо Стрешков, технически директор „Арсенал“. Нека да го решим заедно със сдружението този въпрос.

Полк. Станимир Георгиев: Добре, съгласни сме. Т.е. това, което го вземем като решение от днешното заседание - да доуточним състава впоследствие. Очаквам от Вас допълнително предложения, конкретно по този въпрос.

Добре. Други желаещи за изказване по отношение на работните групи? Заповядайте!

Г-н Шипковенски: Аз съм представител, гост представител на няколко неправителствени организации и имаме определено отношение към Индустириалния форум. Това са Българската академия за наука и изкуства, Международната академия за българознания, иновации и култура и други неправителствени организации. Имам определени виждания, работа с младежта и децата най-вече, и колкото и да е учудващо, което виждам в погледа на някои от Вас, това има стратегически подход към работата на Индустириалния форум. Моят въпрос конкретен е: Може ли наш представител да участва, няма значение като какъв, в експертните групи с вижданията, които ние ще ги изложим, с едно становище, което може би утре ще Ви го предоставим и на Вас? Може ли или не може?

Полк. Станимир Георгиев: Няма никакъв проблем. Вие виждате, че в момента конструираме структурата на работните групи и е разпространен един въпросник за състава на тези работни групи. Така че Вие сте добре дошли да излъчите Ваши

представители, по Ваша преценка, в която група прецените, че имате някакъв капацитет да допринесете за работата.

Г-н Шипковенски: Да, има такива представители при нас и съжалявам, че не можах да направя изказване в първата група, но становището, което ще го предоставя, ще бъде на разположение на всички колеги, да не губя време. Казвам се Шипковенски. Благодаря за вниманието! Ставаше дума за една наша инициатива – „Български юнак“, която в момента се обсъжда в Министерството на отбраната, в различните родови войски. Благодаря Ви!

Полк. Станимир Георгиев: Добре. Благодаря Ви и аз. От процедурна гледна точка в момента дискутираме структурата на работните групи. В последствие с разпространяването на един въпросник Вие ще бъдете поканени да излъчите Вашите представители във всяка една от тях по Ваше желание.

Други желаещи за изказване? Заповядайте!

Благой Клинов: Благой Клинов се казвам, от Варненски свободен университет. Нашият университет е много съпричастен към темите на форума, защото ние имаме над 1500 студенти в специалност „Национална сигурност“ и това е една от нашите най-успешни и търсени специалности. От гледна точка на това, на нашите програми, от гледна точка на това, което чуваме от предишните изказвания за невинаги припокриването между стратегическите интереси на нашите партньори и нашите национални интереси, бих направил едно предложение- последната група, която е тематична, малко да се рефразира, например нещо: „Стратегически анализ, национални интереси и подпомагане на процеса за вземане на решения“, защото, примерно, ние имаме две групи, които са за Международното ни сътрудничество в Европейски съюз и НАТО и Международно сътрудничество, а фактически би било добре, макар че може би това се има предвид в тази 13-та група, да се изведе малко повече като от гледна точка на нашите национални интереси. „Стратегически анализ, национални интереси и подпомагане на процеса за вземане на решения“ – това е моето... нашето предложение. Благодаря!

Полк. Станимир Георгиев: Благодаря Ви! Мисля, че има резон в едно такова предложение, но членовете имат думата за становища.

А, да, ако обичате, и становища по предложението, което беше направено за евентуално обединяване на четвърта и пета група – „Въоръжение“ и съответно „Бойни припаси и утилизация“. Заповядайте!

... : Аз се извинявам, че пак взимам думата, но като бивш въоръженец в армията, моето мнение се солидализира с колегата, че въоръжение, бойни припаси и утилизация могат да се обединят в една група. Действително въоръжението си е неделима част от бойните припаси и обратното. Не може едното без другото. Така че ако се разделят тези две направления, може и да се получи някакъв разнотой в разработването на системите „Оръжия“ и системите „Бойни припаси“. И пак нали към моето предложение от АКИС, от асоциацията, като може би едно от местата, нали, да бъде тази експертна група за защита на критичната инфраструктура.

Полк. Станимир Георгиев: Да, това беше третото. Аз мисля, че го приехме.

... : Да.

Полк. Станимир Георгиев: За това няма ...

... : Да, но ми се струва, че е целесъобразно предложението въоръжение и бойни припаси да бъдат обединени. Може би трябва да се допитате и до действащи колеги, които са в дирекция „Логистика“ и в съвместното командване на силите.

Полк. Станимир Георгиев: Добре. Ние уважаваме мнението на специалистите във Ваше лице. Нашето съображение беше, че евентуално една такава работна група може да бъде така доста тежка за управление. Затова ги бяхме разделили, но ако настоявате, членовете на форума, това е общо решение.

Други предложения по структурата на работните групи?

Ако няма други предложения, към така предложената структура бяха направени три предложения. Първото беше за създаване на нова работна група за защита на критичната инфраструктура. Второто предложение беше за обединяване на две работни групи – 4-та и 5-та. И третото предложение на колегата от Варненския университет беше за създаване на нова група към тематичните групи, по-скоро за промяна на наименованието на 13-та група, което да включи и „стратегически анализи“. Така ли е, колега?

Благой Клинов: Стратегически анализи и национални интереси.

Полк. Станимир Георгиев: Да, стратегически анализи и национални интереси. Ако нямате допълнителни изказвания или предложения, предлагам Ви да приемем така предложения състав на работните групи с тези корекции, които ги обявих и впоследствие да започнем работа по попълване на техния състав с експерти. Не виждам хора „против“. С това изчерпваме тази част от дневния ред и сме точно навреме да преминем към

следващата точка – това е демонстрация на интернет базирана организационна система за срещи, заседания на Управителния съвет. Интернет базирана система за подпомагане на форума. Тази платформа ни е предоставена с любезното съдействие на представителите на Българската търговско-промишлена палата. Ще Ви бъде направена кратка демонстрация за нейните възможности. Заповядайте, колега! Като идеята на тази платформа е да подпомогне дискусиата и обсъждането по тематиката, която обсъжда Индустиалният форум. Ако имате готовност, заповядайте!

... : Уважаеми дами и господа, аз ще Ви представя организационната система за срещи и заседания, която се използва в Българската търговско-промишлена палата. При едни предварителни разговори с представители от управлението на Индустиалния форум беше направено предложение евентуално тя да бъде адаптирана за нуждите на него. Поради това в момента, освен това, което използваме в Палатата повече от 5-6 години, при желание от страна на форума, то може да бъде адаптирано за неговите нужди.

Достъпът е оторизиран, използваме го за различните заседания, които се провеждат на Управителен съвет, на Изпълнителен съвет, Съвет на браншовите организации, Съвет на председателите като съответно всички членове, в зависимост от присъствието си в един или в друг от съветите, получават оторизиран достъп до системата. Пазим архив на всичките заседания, тъй като в момента няма насрочено заседание, отдолу се изписва „Няма насрочено“, но може да Ви покажа такава, което е преминало – последното, което е на Управителния съвет. Това, което вкарваме в него, е съответно самата покана – мястото, часа и датата. В момента, в който се въведе в системата насроченото заседание, съответното заседание, членовете биват уведомявани с електронна поща от системата, че ще бъде качен дневния ред на заседанието. Започва качването на дневния ред на заседанието с прикачване на всички документи към него. Съответно посочва се и крайната дата, до която всички трябва да потвърдят участие или отказ от участие в заседанието. И в зависимост от това накрая дали се събира нужният кворум или не, се решава дали заседанието ще бъде проведено или не, но въпреки всичко всички материали се качват в системата. Това, което е, всъщност е дневният ред, към всяка точка прикачените документи се закачат. Всеки би могъл, след като е получил това уведомление, да проверява и да вижда дали има нови неща, да не чака да получи закуп всичките документи. Освен това, тези, които са влезли и са разгледали нещата, излиза веднага

таблица, в която се посочва съответно колко са потвърдили участие, колко са отказали участие. Съответно има възможност да бъде посочен и заместник, поне при нас е така, може да бъде посочен заместник на съответния титуляр за участие в конкретното заседание. В анкетката на таблица е текущият статус. Примерно, за последния Управителен съвет общо са влезли в системата, разбира се, въпреки че от 4-5 години използваме системата, все още не всички свикват, макар че Управителният съвет при нас е от 78 човека – поне половината са влезли да го разгледат, съответно са потвърдили – от 40 разгледали - потвърдили са 32, отказали са само двама участието си. За да няма, тъй като документите се качват в системата предварително, няма възможност никой да каже, че не е запознат с тях. Въпреки всичко, малко така, как да кажа, се прави статистика – съответно всеки документ от кой човек е разгледан, на коя дата, по колко пъти е разгледан – в смисъл разгледан, влязъл в документа. Това дали той ще го получи на хартия, по поща или ще бъде в системата качено, само той си знае дали го е прочел и се е запознал с него. Така че по този начин ние следим тези неща. Евентуално в предварителните разговори, които водихме, тези неща могат да бъдат адаптирани за нуждите на управляващия орган, за експертните и контролните групи, които се създават към Индустиалния форум.

В тези заседания се съхраняват документите, които са конкретни за даденото заседание. Отделно имаме направена една възможност, където имаме общи документи, касаещи целия Управителен съвет, които не са със статут за дадено конкретно заседание. Отстрани за всеки един от тези документи също може да се види колко човека са го разгледали, колко са се запознали с него. И по този начин се цели да може по-оперативно и по-бързо да преминава работата на съответните заседания. И естествено, малко от екологична гледна точка да се намали разпечатването и изсичането на дърветата. Една такава система евентуално би могла да бъде само част от един общ сайт, ако бъде прието да се направи на Индустиалния форум. Една публична част и съответно към нея адаптация за провеждане по-оперативно и по-бързо на съответните заседания и подготовка на членовете.

Полк. Станимир Георгиев: Да, благодаря Ви! Изграждането на такава интернет страница на форума ще подпомогне неговите участници за по-активно участие в неговата работа. Идеята е да има наистина две части тази страница – едната е открита, публична, другата да бъде с определен достъп до нея – вече за членовете на работните групи, на ръководния

състав на форума. Идеята е все още в етап на разработване. Молбата ни е тези структури, които имат възможност да подпомогнат, по какъвто начин могат, да подпомогнат довършването на тази идея, да обявят техните възможности и тяхното желание, за да можем да направим интернет страницата работеща в най-скоро време. Има ли някакви изказвания по тази тема от дневния ред? Заповядайте! Микрофона, само ако обичате!
... : Един въпрос - кой ще бъде администратор на тази страница?

Полк. Станимир Георгиев: Идеята е секретариатът да администрира интернет страницата.

... : И второ, аз не можах да разбера от това, което представи госпожата, идеята за интернет базирано, провеждане интерактивно на самите заседания или само за качване на документи и решения?

Полк. Станимир Георгиев: Ще бъдат качени документи, подготовката за самите заседания ще бъде осъществявана чрез форума, но самото провеждане няма да бъде. Други изказвания?

Ако няма, предлагам да преминем към следващата тема, която предполагам, че ще предизвика интерес в отбранителната индустрия. Това са плановете за инвестиции на Министерството на отбраната, за капиталови разходи през 2013 г. Давам думата на г-н Маринов от Дирекция „Планиране, програмиране и бюджет“ на Министерството на отбраната.

Полк. Ангел Маринов: Уважаеми г-н заместник-министър, уважаеми дами и господа, първо да Ви се представя – полковник Ангел Маринов съм аз, заместник-директор на Дирекция „Планиране, програмиране и бюджет“ на Министерство на отбраната. Директорът на Дирекцията не може да присъства поради друг ангажимент, заради това аз ще представя брифинга. Темата на настоящия брифинг е: „Планирани разходи по бюджета на Министерството на отбраната през 2013 г. за доставки, услуги и строителство“.

Първо, искам да Ви запозная като цяло с бюджета на Министерството на отбраната. За 2013 г., включително и с трансферите към Висшите военни учебни заведения, бюджетът е в размер на 1 104 549 000 лв. Като от тях за доставки, услуги и строителство са осигурени около 240 000 000 лв. Разходите за доставки и услуги в Министерството на отбраната се планират в два основни финансови плана. Единият е „Единният финансов план за материално-техническо осигуряване“ и вторият – „Единният поименен списък на

обектите за строителство и строителни услуги“. В тези два плана са обхванати на 100% всички разходи, които се извършват в министерството, включително и съответните второстепенни разпоредители, които част от тях са и възложители, част от тях не са възложители. Като всички разходи в Министерството на отбраната, при включването им в тези два плана, се извършват на основание на санкция на Програмния съвет, който е към министъра на отбраната, на който се представят предложения на всеки един от съответните разпоредители с бюджетни кредити, се включват в тези планове. След предложение на Съвета, всички разходи се утвърждават от министъра на отбраната и стартирането на всяка една процедура за обществени поръчки и извършване на плащания по договори за доставки и услуги се извършват след включване на съответните поръчки или задължения в тези два плана.

На този слайд сме показали разпределението на разходите в Единния финансов план за материално-техническо осигуряване. Общата стойност на плана е 222 650 000 лв. Като от тях за капиталови разходи са 50 800 000 лв., които са в размер на 22,8% от всичките разходи в плана. И 171 850 000 лв., които са съответно 77,2% за разходи за текуща издръжка. На Вас Ви прави впечатление, че делът на капиталовите разходи е сравнително малък от общия обем на разходите, които са за материално-техническо осигуряване. Но бюджетът, който ни се отпуска, е много рестриктивен последните 4 години. И на практика се изпълняват само най-неотложни доставки и услуги за осигуряване и поддържане на готовността на българската армия.

Следващият слайд. На този слайд сме направили една разбивка на разходите по Единния финансов план във връзка с това каква част от тях са за осигуряване на задължения по договори и поети ангажименти по договори и каква част от средствата са за процедури, за провеждане на процедури по Закона за обществените поръчки. Като тук сме включили тези, които са стартирали и са пред финализиране и тези, които предстои да бъдат включени. Тук се вижда много добре, че 75% от разходите са за вече поети ангажименти, които ние просто трябва да ги разплатим. И около 25% остават за стартирали от началото на годината поръчки, които ще бъдат финализирани през тази година. И общата стойност - 57 000 000 лв.

Следващият слайд. На този слайд са показани разходите за текуща издръжка в Единния финансов план според тяхното предназначение. Сега тук се виждат някакви

средства, които са изписани, Вие ги виждате, обаче на практика, както Ви поясних преди малко, това е общата стойност, включително и задълженията. Аз няма да се спирам да Ви показвам всяка една от сумите. Само ще Ви кажа какво от тези средства на практика в момента е в процедури или предстои да бъде проведена процедура за обществена поръчка. Вещевото имущество към момента има стартирали процедури и предстоят процедури за около 6,7 млн. лв. Охраната, храната, виждате я цялата сума, там всичко е договорено. Просто ще се спра само на тези, където има свободни средства. Охрана – в момента се провежда една процедура има незавършила за освободените войскови райони, която е на стойност около 10 млн. лв. Там има обжалване и предстои сключване на договори. В ход е и процедура за войскови действащи райони, която предстои да завърши, мисля, че през месец май. В ход е и процедура за застраховки на стойност около 2,5 млн. лв. Медикаменти към момента от НЗОК на Военно-медицинска академия около 3 млн. лв. като тези средства се променят. Там особеното при тях е, че всичко е по рамкови договори и конкретните договори се сключват в зависимост от здравните средства, които бъдат отпуснати от НЗОК, а те ежемесечно са около 3 млн. лв. Материали - на стойност около 2,7 млн. лв. Като характерното за материалите е, че почти 90% от тях са във второстепенните разпоредители с бюджетни кредити и поръчките се организират от тях, съответно командирите на видовете въоръжени сили и другите второстепенни разпоредители. Утилизация – около 0,76 млн. лв. Като тук сме включили и стойността на поръчките, които са пред договор, например за отровните вещества. Гуми, акумулатори, нови доставки - за около 770 000 лв. Това са по-съществените от тези неща.

Следващият слайд. Капиталовите разходи са почти изцяло по сключени договори или по процедури, които са на финален етап на изпълнение. Както вече Ви казах, тук нещата са значително в напреднала фаза, основно по ремонтите на самолети и вертолети, сключените договори в по-голямата част са рамкови, където на практика ние, при наличие на финансови средства, се сключват някакви конкретни договори и то само за най-належащите ремонти и доставки. За ремонти на самолети и вертолети са над 20 млн. лв., ремонти на кораби – около 1,7 млн. лв. Доставка на въоръжение и техника и леки оръжия – около 0,8 млн. лв., парашути – за над половин милион лева, противопожарно облекло – около 330 000 лв. Има средства заделени за АКИС, компютри, софтуер – са почти изцяло тези средства по сключени договори и по процедури, които са на финален етап.

Специално по софтуера, тук имаме европейско финансиране по един от проектите, по който предстои, не знам в какъв ход е процедурата, за около половин милион лева. И бронезилетки – за около 1,6 млн. лв., които са нещата, които предстоят.

На следващия слайд. Тук ще се спра вече за Единния поименен списък на обектите за строителство и строителни услуги. На този слайд виждате тук ситуацията е обратно – капиталовите разходи са повече, просто в зависимост от вида на разходите, тъй като строителството в по-голямата си част е капиталов разход, само ремонтите са в текущата издръжка. Средствата, които са осигурени, са 11,95 милиона за капиталови разходи и 5,99 милиона за текуща издръжка. Съответно съотношението - обратно на Единния финансов план. И обща стойност – 17,94 млн. на целия списък.

Следващият слайд. Същото, обратно е съотношението и по отношение на средствата за поети ангажименти и сключени договори и финансови средства за процедури по ЗОП. Задълженията са в размер на 5,8 млн. лв. и ангажиментите. А свободните финансови средства в размер на 12,14, което съответно е 76% за стартиране на процедури и 24% за осигурени плащания по договори. По-големите обекти, които са, са свързани с частично финансиране от наша страна. Това са, в момента мисля, че върви процедурата по реконструкцията на пистата за авиобаза „Безмер“, където общата стойност на проекта е около 60 млн. лв. Като ние там ще участваме само с една част, която няма да е тази година, затова не съм я споменал. Незначителна, която е за неща, които са извън основните задания на проекта, които да бъдат в полза на нашата авиация. Ремонт на сграден фонд за разполагане на брегова базирана комуникационна система за управление на Водния флот – 3,5 милиона от нашия бюджет. Тук общата стойност на този проект е около 24 млн. лв., в евро е 12. От които половината от средствата се осигуряват от наше финансиране, половината средства – по линия на НАТО. И има планирано ремонт на ... просто се спирам на 3-4 по-едри неща – преустройство на секции А и Б в общежития за кадрови военносслужещи в гр. Хасково, което е планирано да започне тази година – проектиране и ремонт на стойност - тази година са предвидени 1 млн. лв. Тези планове, двата, преди 2 години бяха с ниво на класифицираност и поверителност, впоследствие – служебно ползване. В момента са неклассифицирани документи и двата. Аз не знам намеренията на инвестиции в отбраната, може би планът, който е за обществени поръчки. В момента всички обществени поръчки се публикуват на сайта на Министерството на

отбраната, включително и тези, които са на видовете въоръжени сили, за тази част, която те реализират. Не знам, може би е възможно и самият план за обществени поръчки също да бъде показан на сайта на Министерството на отбраната, тъй като вече няма ограничения по отношение на сигурност на информацията. Благодаря!

Благодаря! Ако има въпроси?

Полк. Станимир Георгиев: Благодаря на полк. Маринов! Виждате, че неслучайно Министерството на отбраната за втора поредна година е обявено като една от най-публичните институции от държавната администрация, т.е. ние Ви показахме нашите планове за инвестиции през тази година. Намерението ни е да го правим това нещо постоянно, както сме го и правили. Можете да намерите такава информация на интернет страницата на Министерството на отбраната, която допълнително ще бъде обогатена и с този план за обществените поръчки, за който стана въпрос, за да може Вие пък от тук нататък да си планирате по-дългосрочно Вашите ангажименти и участия. Има ли някакви въпроси? Да, заповядайте!

... : Това е много хубаво, което се представя. И го адмираме. Но имам едно предложение – възможно е, тъй като ние сме Индустриален форум и сме поканили български производители, държавни и частни фирми, да бъде показано на следващото съвещание каква част от този бюджет е ангажиран с български производители, но с български производители без посреднически търговски фирми. Т.е., че част от доставките и от услугите се изпълняват от български фирми. За да видим, ако може по години, за да видим има ли нарастване, има ли полза от този форум и каква е перспективата за развитие? Имам предвид по вече подписаните договори и тези, които предстоят, които са по Закона за обществените поръчки и са в процедури и в перспектива? Благодаря!

Полк. Станимир Георгиев: Като информация можем да я предоставим и ще подготвим за следващия форум, за последните, примерно 1-2 години, как върви тенденцията за договори, сключени с български фирми. Това можем да го направим. Ще го направим. Други изказвания?

Това е реалното състояние виждате на бюджета, който ни позволява бюджетът на Министерството на отбраната за инвестиции. Ами да благодарим на полк. Маринов.

... : Един въпрос може ли?

Полк. Станимир Георгиев: Разбира се! Микрофона само, ако обичате!

... : За доставка на въоръжения и техника бяха 5,99 млн. Така ли е? Това, което представихте на таблицата?

Полк. Ангел Маринов: 5-ти слайд може би. Какъв ви е въпросът само?

... : Искам да попитам, ако това число е вярно, как смятате, че План 2020 ще бъде изпълнен?

Полк. Ангел Маринов: Това е съществен проблем. Съществен проблем е. Само искам да Ви кажа, че примерно бюджетът, който изпратихме към Министерството на финансите беше с размер, който е утвърден от Народното събрание, по Бялата книга, която е утвърдена от Народното събрание, в размер на 1,5 от БВП. Само че резултатът говоря Ви за догодина нали, защото тази година вече е факт, но просто изобщо не беше прието нашето предложение и ние за догодина имаме същия бюджет, който е за тази година. По същия начин е и за 2015 г.

... : Т.е. първите 5 години от План 2020 ще бъдат с нулева реализация?

Полк. Ангел Маринов: С минимална, да кажем, реализация. Минимална реализация. Просто средствата, които се отпускат, са незначителни. Потребностите са огромни, особено за Батальонната бойна група, за придобиване на самолети и т.н., но реалността е съвсем друга.

Само искам да Ви кажа, просто като информация, във връзка с приетите промени в Търговския закон относно плащанията, че Министерството на отбраната се е съобразило с това нещо, прилага се. И където е възможно, се определят 30-дневни срокове за плащане. Където нямаме такава възможност, не може да се предвидят, плащанията са на 60 дни, но в рамките, определени от закона. В момента ние нямаме забавяне към нито един от контрагентите. Проблеми имаме само с Военно-медицинска академия, където нещата са съвсем по друг начин. Там имаме големи задължения и ... Но иначе фактурирани, дошли при нас неща, на практика ги плащаме даже по-малко и от месец, няма и месец, по най-бързия начин. Благодаря!

Полк. Георгиев: Други желаещи за изказване?

Мисля, че това беше така една доста отрезвяваща информация. Действително, както и в началото констатира форумът имаме проблеми, които наистина можем да ги решим единствено чрез съвместните усилия. Това не са по възможностите на нито една структура самостоятелно. И именно в тази цел затова е необходимо форумът да заработи, да стане

наистина работеща структура за диалог и за подпомагане на съответните правителствени решения.

Ако няма други изказвания по тази точка, подготвили сме една информация ...
Благодаря, г-н полковник! Подготвили сме информация за евентуално участие на български фирми и за усвояване на средства по Европейските структурни фондове. Състоянието на отбранителния бизнес и отбранителната индустрия е тревожно не само в България, то е тревожно и в цяла Европа, и в Америка включително. Поради тази причина Европейският съюз търси механизми и фондове да подпомогне отбранителната индустрия. Информацията, която ще Ви предоставим, е именно за една такава форма – чрез използване на Европейските структурни фондове за продукти с двойна употреба, средства, които могат да бъдат използвани от нашата отбранителна индустрия. Скоро ние проведехме един семинар, който беше организиран от Европейската отбранителна агенция и Министерството на отбраната, на който присъстваха доста хора от Вас, но понеже нямаха възможност всички хора да присъстват, ние решихме да Ви предоставим една най-обща информация за една такава възможност. Г-н Росен Иванов от Дирекция „Инвестиции в отбраната“. Заповядайте, г-н Иванов!

Росен Иванов: Добър ден! Да се представя първо – Росен Иванов, експерт Дирекция „Инвестиции в отбраната“. Г-н заместник-министър, г-н полковник, дами и господа, на мен се падна честта да изнеса този кратък брифинг по отношение на инициативата „Европейски структурни фондове – възможности за отбранителния сектор“. Така като гледам и аз залата, повечето от Вас са вече запознати с инициативата, тъй като бяха поканени или взеха участие в самия обучителен семинар на 16-ти април, тук в Централния военен клуб. Това е една сравнително нова инициатива. Сравнително защо? Защото за Европейски структурни фондове, знаем, говорим от доста отдавна, но никога в сектора „Отбрана“. В сектор „Сигурност“ – да, но сектор „Отбрана“ така не се възползваше до момента. Реално инициативата стартира ноември-декември месец, 2012 г. Това е и времето, през което аз се занимавам реално по тази тематика.

Това е структурата на презентацията - предизвикателствата пред сектора „Отбрана“ и предпоставки за използване на Европейски структурни фондове, инициативата на Европейската агенция по отбрана, защо се стартира и какви са нейните цели, съответно

работни семинари, пилотни проекти и накрая ще приключим с предложения за мерки, подкрепени от Министерството на отбраната.

Следващ слайд. За предизвикателствата пред сектора на отбраната аз може би най-малко мога да Ви говоря, Вие най-добре сте го изпитали на собствен гръб. Имам предвид бизнеса, науката, институтите, университетите. Всички знаем, че след 2008 г. навлязохме не само ние, а и светът и Европа в една икономическа и финансова криза. Всичко това доведе до съответните негативни последици като цяло за икономиката и стопанството и в частност за сектора „Отбрана“. Последиците бяха стагнация на пазарите, намаляване на търговския обем и от там – увеличаване на безработицата в сектора, намаляване на инвестициите за иновации и развой на дейност. Негативните последици бяха понесени и от Министерството на отбраната, знаете, преди малко и от презентацията виждате как са се свили публичните разходи. Трябва да отбележим и спецификата на сектора. Поради своята специфичност, политиката, която държавата провежда в сектора „Отбрана и сигурност“ не е достатъчно гъвкава, т.е. тя не може навреме да отговори на предизвикателствата и ефективно да решава проблемите. Всичко това наложи на европейско ниво на първо време да се потърсят едни нови механизми, с които да се финансират проекти и програми в областта на отбраната и сигурността. И защо именно Европейските структурни фондове? Защото в тях виждаме голям потенциал. Почти 20% от разполагаемите средства по Европейските структурни фондове са разпределени за направления „Изследвания“, „Развитие на технологиите“, „Иновации“, „Предприемачество“. Това е през текущия програмен период, който изтича през тази година. През следващия програмен период – 2014-2020, за който в момента работим, също основен приоритет са именно „Изследвания“, „Иновации“, „Конкурентоспособност“, „Малки и средни предприятия“. Именно в изследванията и иновациите ние виждаме потенциални области, в които секторът „Отбрана“ може да търси инвестиции от Европейските структурни фондове.

Каква политика или механизъм може да се използва на национално ниво за подкрепа на сектора „Отбрана и сигурност“? Както казах, това са Европейските структурни фондове, които със съдействието на Европейската агенция по отбрана, ние ще се опитаме да ги утвърдим като ефективен механизъм за финансиране и изграждане и придобиване на отбранителни-индустриални способности. Всеобща е оценката, че отбранителният сектор

притежава такива възможности, за да се възползва от европейско финансиране. Потенциалните източници на средства са Европейският фонд за регионално развитие и по-специално оперативните програми „Конкурентоспособност“, която към момента все още действа за настоящия програмен период. През следващия програмен период това ще бъде Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“, т.е. просто получава друго име.

Следващият слайд. Казвайки това, може би за Вас е от интерес какво представляват тези оперативни програми. Към момента „Конкурентоспособност“, за следващия програмен период това е „Иновации и конкурентоспособност“. Тази или тези оперативни програми се управляват от Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ в Министерството на икономиката, енергетиката и туризма. На този слайд виждате един линк към интернет страница, където може да получите достатъчно богата информация относно оперативната програма – структури и функции на главната дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“. Също така информация за отворени процедури, за кандидатстване, за процедури в процес на оценка, процедури в процес на изпълнение, приключени процедури и друго. Тъй като именно там са компетенциите по отношение на управляването на тези конкретни оперативни програми, ние не искаме да изземваме, нали, техните функции, затова моля, ако действително имате интерес, отворете там и погледнете.

Следващ слайд. Инициативата на Европейската отбранителна агенция дава възможност да насочим евентуално, нали, да открием финансиране и да използваме финансиране в следните потенциални области – това са: Системи за химична и биологична защита, Криптиращи системи и технология, Електроника, Навигация и авионика, Телекомуникации, Компютърни технологии и системи, Аерокосмически системи, Задвижващи технологии, Сензорни системи, Лазери, нови материали и технологии за тяхното обработване.

Какви ограничения поставя? Трябва още сега да се каже, че капиталови разходи на министерството не могат да се финансират от там, т.е. чистото придобиване не може да се финансира. Фокусът се поставя върху програми и проекти в областта на изделията и технологиите с двойна употреба. Като самите проекти трябва да бъдат насочени към иновации и развитие на технологиите и съответно трябва да бъдат обвързани с

Европейските стратегии за решаване на дисбаланси на регионално и европейско ниво. Така, много важен плюс на тези проекти е да са насочени към малките и средни предприятия и да създават заетост.

Във връзка с инициативата на Европейската агенция за отбрана бяха проведени работни семинари, беше проведена селекция и на съответните пилотни проекти. Каква беше целта и каква е целта на инициативата? А именно – повишаване на експертизата по отношение същността и функционирането на Европейските структурни фондове. Много важна цел е включване на сферите „Отбрана“ и „Сигурност“ в кохезионната политика на Европейския съюз. С за следващия програмен период и както вече казах, създаване на база от 6 потенциални, пилотни проекти, които с подкрепата на Европейската агенция по отбрана, съвместно ще се опитаме така да осигурим финансиране на национално ниво за тези проекти.

Следващ слайд. Във връзка с тази инициатива и в рамките на тази инициатива беше проведен един работен семинар на 16-ти април, тук в София, на който голяма част от Вас взеха участие. Какви бяха практическите ползи от този семинар? А именно – да се информираме за спецификите на Европейските структурни фондове и възможностите за отбраната. Много важна полза беше, поне за нас от Министерството на отбраната, да се запознаем поне в общи линии със Стратегията за интелигентна специализация. Ще Ви обърна малко повече внимание на следващия слайд. Практически умения, които бяха така получени - да се запознаем с проектните форми за кандидатстване и базови умения как реално биха могли да се попълват тези форми, на какво трябва да се обръща повече внимание, на какви критерии, на какви характеристики.

Така стратегията за интелигентна специализация или т.нар. 3S. 3S стратегията е задължително условие и база за използването на Структурните фондове през следващия програмен период, т.е ако ние искаме да използваме Структурни фондове, независимо по какви направление през следващия програмен период, ние трябва да изготвим такава стратегия. Тя в момента е в процес на подготовка. Подготвя се от Министерство на икономиката, енергетиката и туризма в координация с други участници. Първият проект е край на април, т.е сега, първият драфт трябва да излезе, като се очаква окончателното приемане от Министерски съвет да стане края на 2013 г. Какво е набързо само да кажа 3-S стратегията или за SMART Specialisation стратегията? Тя изисква от

държавите да идентифицират уникални характеристики, способности и активи на страната и региона и по този начин да направят възможно фокусирането на политическата подкрепа и финансирането, получено чрез Европейските структурни фондове, именно в тези области, които са идентифицирани в тази стратегия.

Следващ слайд. Както вече Ви информирах в рамките на инициативата мина процесът на оценка на възможни проекти, които да бъдат подкрепени и след това за финансиране от Европейските структурни фондове. България участва и този проект беше избран, това е проект на БАН, това е английското наименование. Оттук нататък следва работа основно между колегите на БАН и колегите от Европейската агенцията по отбрана, естествено с нашата подкрепа.

Последен слайд, с който ще приключа. Какви мерки предлагаме ние от страна на МО, а и имайки предвид днешното мероприятие – Индустириалния форум, а именно включване в дневния ден на Индустириалния форум на темите, на тематиката за Европейските структурни фондове и SMART Specialisation стратегията, като за целта да се формират специални тематични групи. Също така в процес на комуникация сме с колегите от Министерство на икономиката, т.к. желаем МО да вземе активно участие в предстоящите дискусии по 3-S стратегията. Това беше препоръчано от самата Европейска агенция по отбрана, т.е. секторът „Отбрана“ активно да се включи в изготвянето на финалния вариант на стратегията за SMART Specialisation. Това беше, благодаря Ви за вниманието!

Антон Лазаров: Колеги, продължаваме с втората и съществена част от днешното мероприятие. Давам думата на полк. Георгиев. Той ще обясни какво следва по-нататък, какви документи ще гласуваме. Ще гласуват тези, които са членове на Индустириалния форум, т.е. без наблюдатели и журналисти. Благодаря!

полк. Станимир Георгиев: Благодаря Ви г-н заместник-министър!

Уважаеми членове на Индустириалния форум, уважаеми гости, дами и господа, аз мисля, че първата част от дискусиата беше изключително показателна за високия интерес в обществеността по въпросите на отбраната и на сигурността. В същото време тя очерта изключително комплексния характер на решаваните въпроси. Комплексен характер, който неминуемо иска, изисква и комплексен подход за тяхното разрешаване. Решението особено в днешни дни не може да бъде търсено само в едно министерство, само е една структура или само от едната страна – правителство или индустрия, или наука. То би

трябвало да бъде търсено колективно, от всички участници в процеса и според мен само така може да бъде намерен оптималният отговор на поставените въпроси. Това е и целта на Индустриалния форум – да създадем среда на диалог между различните участници в процеса, които са ангажирани в изграждането на отбранителните способности, необходими за осигуряването на нашата сигурност и отбрана. И форумът, за да бъде наистина работеща структура и работеща идея, не както беше казано и сутринта, да не бъде само една хубава идея, която ще бъде забравена, ние предлагаме да бъдат приети някои структуриращи документи, свързани с работата на Форума. Това са „Правилник за организацията и дейността на Индустриалния форум“, „Структура и състав на Направляващия съвет“, „Структура и състав на Секретариата“ и „Списък и състав на експертни и тематични работни групи“. Идеята е, че създавайки тези органи оттук нататък, процесите по дискусия на наболелите проблеми ще бъдат канализирани и ще може да се намери адекватно решение и адекватно адресиране на тези проблеми. Документите, които споменах, са раздадени на всички членове на Форума. Те бяха дискутирани дълго време, от подписване на Меморандума за създаване на Форума от миналата година до сега. Мисля, че са изчистени и сме в състояние да ги приемем. Същевременно ако има някакви мнения, някакви становища по тези документи, Вие сте добре дошли да ги изразите още сега и да ги подложим за обсъждаме.

Предлагам да започнем с Правилника за организацията и дейността на Индустриалния форум. Така както Ви е представен Правилникът, както беше дискутиран в неформален формат до момента, имаме голяма част от различните предложения. Забележки са приети към Правилника. Правилникът е изключително демократичен, отворен, подлежи на промени при необходимост. С неговото приемане ние ще създадем една основа за по-структурирана работа на Форума. Ако имате някакви предложения към Правилника, моля заповядайте. Не виждам желаещи за изказване. Да считам, че всички членове се обединяват около така предложения Проект на правилник и същият може да го приемем за приет на настоящия Индустриален форум. Благодаря Ви.

Следващият орган, основният орган всъщност, който предлагаме да бъде създаден и който е съгласно Меморандума за Индустриалния форум, това е Направляващият съвет. Това е висшият ръководен орган на Форума. На слайда виждате предложението за състав на Направляващия съвет. В състава влизат заместник-министрите на отбраната, на

икономиката и енергетиката и туризма, на образованието, младежта и науката, съпредседателят на сдружението „Българска отбранителна индустрия“ и представители на Асоциацията на комуникационните и информационни специалисти, представител на БАН, Ректорът на Софийския университет, представител на Техническия университет. Все още имаме едно място свободно, което на този етап не е запълнено в Направляващия съвет. Това е по решение на всички тези предприятия от отбранителна индустрия или от науката, които не са обединени в по-горе споменатите сдружения. Запазваме на този етап място за тях за участие, при желание от тяхна страна и при взаимно разбиране и излъчване на техен общ кандидат, ние сме готови да го включим в Направляващия съвет. Има ли някакви предложения допълнителни, изказвания, становища по състава на Направляващия съвет? Заповядайте.

.....: Аз не разбрах това шесто място по-точно за кого е запазено?

полк. Станимир Георгиев: Значи има някои структури от българската отбранителна индустрия, предприятия, които не са включени в СБОИ, не са включени в АКИС.

.....: Аз там предлагам да влезе Константин Зографов, Регионален вицепрезидент за Югоизточна Европа..

полк. Станимир Георгиев: Ако обичате използвайте микрофона, за да могат да Ви чуят.

.....: Значи предлагам на това място да влезе Константин Зографов, вицепрезидент на AFCEA International. Това е една много сериозна организация, както знаете, която обединява 43 държави и 147 секции в света и точно в нея влизат компании, по които ще се работи приоритетно в Индустиалния форум, свързан с АКИС, свързан кибернетична сигурност, където Зографов ще бъде много полезен. Това е направление, което така ще играе все по-голяма роля за в бъдеще.

полк. Станимир Георгиев: Да, благодаря ви! Заповядайте.

Георги Пешев: Георги Пешев, Асоциация на комуникационни и информационни специалисти. Аз мисля, че шестото място трябва да отиде при специалистите от Министерството на транспорта и информационните технологии. Това е всъщност структурата, която създава политиката относно информационното осигуряване в страната. За армията комуникациите и информационното осигуряване са много важни, ще се прави

електронно правителство, а там са водещите хора. И не искам да се бъркам във Вашата работа, но мисля, че това министерство не е по-маловажно от икономиката, ако имам предвид приоритетите в армията, т.е. техен човек трябва да поканите, за да бъде в унисон с Лазаров, с Евтимова и те тримата да бъдат на „върха на сладоледа“, ако мога така да се изразя.

полк. Станимир Георгиев: Добре, благодаря! Други изказвания?

.....:

полк. Станимир Георгиев: Не, това е другият въпрос, че би трябвало да бъде заявено официално желание от тяхна страна. Такова няма на този етап, така че... Има ли други желаещи, други предложение за състава на Направляващия съвет? Ако няма други предложения по конкретния казус за шестата позиция, ако не възразяват членовете на Индустириалния форум, ние ще обобщим постъпилите заявки за участие днес, които бяха направени и които ще бъдат направени евентуално след днешното заседание. Както казах и в началото, идеята е тук всички тези организации, те да излъчат техен общ представител. Те да постигнат консенсус по този човек, който да ги представлява, имам предвид организации, които не са включени в другите позиции. Ние, имам предвид Секретариата, който планираме да създадем днес, ще подпомогнем този процес на диалог, имайки предвид Вашите предложения днес, които са направени и евентуално другите предложения. Ние ще Ви поканим за такъв диалог с цел Вие да излъчите един човек, който да влезе на това шесто място. Просто сега в момента ми се струва невъзможно Форумът да каже: „Този ще бъде по-подходящ или другият“. Но надявам се в следващите дни, след днешното заседание, да направим една среща само с Вас и да се опитаме Вие да излъчите един консенсусен представител за това шесто място.

Така че с тази забележка, ако няма възражения, предлагам да приемем състава на Направляващия съвет, така както е предложен с уговорката, че представителят за шестата позиция ще бъде определен малко по-късно. Не виждам възражение. Благодаря Ви.

Преминаваме към Секретариата на Форума. Предвидено е в Секретариата да бъдат включени представители на осем структури. В момента имаме кандидати за две от тях. Имате думата за предложение за включване в Секретариата на представители от други структури. Имайте предвид, че Секретариатът ще бъде работният орган. Той ще осигурява работата на Направляващия съвет.

Имате думата за предложение. Да, заповядайте, г-н Пешев.

Георги Пешев: Аз предлагам да влезе един от хората..предложението ни е да влезе в Секретариата - Петър Полилеев, една от компаниите, които членуват в АКИС, Телетек се казва. Не, не Електрон Прогрес, Телетек Груп, Петър Полилеев.

полк. Станмир Георгиев: Името не чух?

Георги Пешев: Петър Полилеев.

полк. Станмир Георгиев: Други изказвания, други предложения за включване в състава на Секретариата? Виждам, че не са много желаещите за реалната работа във Форума. Но все пак за да бъде ефективен Форумът, това ще бъде органът, който ще изнася така основната работа. Затова Ви призовавам да излъчите... Заповядайте!

Димитър Димитров: Предлагам в състава на Секретариата заместник-представителя на Сдружение „Българска и отбранителна индустрия“, но дотук ще спра. Ще го предоставим малко по-късничко след консултация вътре в самото сдружение.

полк. Станмир Георгиев: Добре, приветствам Вашето предложение. Благодаря Ви. Други желаещи за участие в Секретариата? Имаме все още три свободни места. Да, заповядайте, г-не!

Стефан Хаджитодоров: Благодаря Ви. Аз съм Стефан Хаджитодоров от БАН. И ако не възразявате, искам да Ви предложа един човек от академичната общност. Колегата – Димитър Димитров, който преди малко се изказа и присъства тук.

полк. Станмир Георгиев: Благодаря Ви за предложението.

Стефан Хаджитодоров: И аз благодаря.

полк. Станмир Георгиев: Имаме все още свободни места в Секретариата. Други желаещи? Да, заповядайте!

Георги Шарков: Здравейте, Георги Шарков съм. Представявам БАСКОМ и софтуерната индустрия. Предлагам, тъй като тук ще се върши работа, значи ние може да даваме съвет, но предлагам човекът от БАСКОМ, който координира, Валентин Пилев, който е до мен, не е служил, ако трябва да е важно, но да помага да координира, тъй като става дума наистина за координация на информация и за работа от софтуерната индустрия. И също и **Sabre Defence Custer-a**, който се опитваме да правим. **Валентин Пилев** се казва. Или в смисъл ако смятате, че е много млад може и друг представител на индустрията, но мисля, че това е полезно.

полк. Станимир Георгиев: Бъдещето е на младите, нали така? Останаха още две свободни места...

.....: .....

полк. Станимир Георгиев: Добре, но трябва да говорим с тях. Така е. Записахме ли всички? Ако не възразяват членовете на Индустириалния форум, тук чувам предложения Министерство на науката да включим човек, от университетите да включим човек. Ако не възразяват членовете да проведем разговори допълнително с тези две структури и при наличие на техни предложения да включим техни хора, след което да обявим Секретариата пред всички членове вече като работещ орган. Заповядайте!

.....: В случай, че не успеете да се справите, AFCEA- секция София ще предложи човек.

полк. Станимир Георгиев: Ако не успеем да се справим къде? С образованието?
.....В случай, че имате конкретни идеи, ако нямате от AFCEA-секция София ще Ви предложим.

полк. Станимир Георгиев: Добре, ще Ви имаме предвид и Вас. Благодаря Ви. С тази уговорка мисля, че можем да се обединим и около състава на Секретариата с уговорката, както казах, че допълнително ще проведем разговори за намиране на още двама човека.

Преминваме към третата структура, която може би е най-важната, която е работещата структура на Индустириалния форум, това е „Списъкът и съставът на експертните и тематични работни групи“, където ще се извършва конкретната работа по направления. Направленията са две, виждате, едното е тематичните групи, другото е експертните групи. Всички тези въпроси, които днес бяха поставени на вниманието на Форума, идеята е да бъдат дискутирани на първо място в конкретните работни групи, където са експертите, да се намери някакво консенсусно предложение на тези проблеми, които да бъдат поставени на вниманието на Секретариата и на Форума като цяло.

От днешното заседание очакваме да се обединим около този състав и тази структура на експертните групи. Имате ли някакви допълнителни предложения или коментари по така предложената Ви структура? Като от всички членове впоследствие ще се очаква да подадат хора, участници в тези групи. Предполагам, че болшинството от Вас,

които са запознати с Правилника са прочели, че групите в последствие ще бъдат, нови групи ще бъдат инициирани с решение на Направляващия съвет.

Заповядайте. Ако обичате само микрофона.

.....: Към примерния списък на работните групи искаме да предложим, една десета да бъде, след Оптико Електроника. Това е защита на критичната структура на Министерството на отбраната. Защита на критичната инфраструктура, това е наше предложение, на асоциацията.

полк. Станимир Георгиев: Ако може да бъдете по-конкретни, като знам коя асоциация представлявате, ако може да бъдете по-конкретни, защото защита на критичната структура е малко общо, ако може да го конкретизираме малко по-конкретно, за да няма двусмислици в последствие.

Венцислав Велев: Добър ден на всички, полковник от резерва Венцислав Велев, от Телетек Груп, член на АКИС. Критичната инфраструктура по принцип на страната е важно направление в момента и в частност в Министерство на отбраната под критичната инфраструктура, защита на критичната инфраструктура, се разбира изграждане на системи за сигурност, интегрирани системи за сигурност. Като критична инфраструктура могат да се считат командни пунктове, складове за бойни припаси, въоръжение, инженерна техника, което ние всички знаем, а така също и охраната на тези обекти. Ние всички знаем последствията от едни такива нежелателни инцидентни в такива подобни обекти. Тук е връзката и защитата от тероризъм на такива терористични атаки, на такива обекти. Ние считаме, че... сега в момента не мога да нали обобщя възможността и направлението. Това направление, тази работна група, което би покрила това направление за работа, но ние считаме, че има място и е от особена важност в съвременния свят в тази посока защитата на критичната инфраструктурата на такива подобни обекти в МО.

полк. Станимир Георгиев: Добре, благодаря Ви. Разбирам, че говорите за цялостна защита.

Венцислав Велев: Да, точно.

полк. Станимир Георгиев: Колеги, имате думата за изказвания по...Заповядайте, Министерство на икономиката, г-жа Бахчеванова.

Ивелина Бахчеванова: Благодаря! Аз исках само по повод това предложение да обърна внимание, че може би е по-добре да формулираме групата или наименованието му

като защита на критичната инфраструктура, т.к това с ограничаването до критичната инфраструктура на МО според нас не би допринесло за качеството на работата. А още повече и Вие самият предполагам знаете, че от доста време насам се говори за защита на критична инфраструктура без да се прави някаква... да се тегли някаква черта между това, което е в рамките на МО и останалото. А и освен това според Вас това експертна група ли би следвало да бъде или тематична?

Венцислав Велев: Експертна група.

полк. Станимир Георгиев: Добре, благодаря. Аз мисля, че има резон в това предложение. Други мнения? Заповядайте!

.....: Подкрепям становището на г-жа Бахчеванова, като защита на критична инфраструктура по принцип и добавям една думичка – осигуряване на сигурност и защита на критична инфраструктура. Не е съвсем така си позволявам да го кажа, но това е предложение.

полк. Станимир Георгиев: Добре. Г-н Георгиев. Микрофонът. Ако обичате, той беше преди Вас, понеже дигна няколко пъти ръката, аз пропуснах да му дам думата.

Г-н Георгиев: Аз първо ще кажа, че снощи много късно получих материалите и въпросът, който ще задам може би да има отговор вътре. Но като човек, ориентиран към резултата, стигнахме до, така да кажем, онези съвкупности от хора, които ще трябва да вадят продукта от този Форум. Затова сега не ми става ясно каква е разликата между експертна група и тематична група. Експертната група разбирам като един капацитет от експерти в дадената област, които ще бъдат на разположение, когато се наложи някаква експертиза да се бъде давана, те да участват. А тематичната група – ние, там пък които сме да кажем в тематичната група, ние ще си работим по някаква тематика, т.е тези експерти от експертните групи няма да участват в тематиката на тематичните групи. Ако може малко така да изясним какъв продукт се очаква от МО от експертната група и какъв продукт се очаква от тематичната група?

полк. Станимир Георгиев: Значи Вие правилно казахте от експертната група се очаква експертни становища по конкретната тематика. Докато тематичната група вече като конкретни подходи за решаване на даден проблем, дадена тематика, а не толкова, свързани с експертната оценка в дадената област. Нищо не пречи от едната група да участват и в другата. Но тематичните групи са по-организационни темите, по-

методологически. Докато тематичните са конкретни, по-технически, ако мога така да кажа.

.....: .....Ако ние нямаме експертиза за подпомагане на процеса за взимане на решение, общо взето другите експертни групи ще трябва да се включат на по-късен етап, т.к на базата на решението. Не го разбирам честно.

полк. Станимир Георгиев: Г-н Хаджитодоров.

Стефан Хаджитодоров: В подкрепа на това, което каза колегата от НБУ, поне аз как го разбирам. Експертната група би трябвало да дава действително дадени компетентни експертизи, които са необходими в съответните области на МО. Тематичните групи са тези, които би трябвало да формират някакви политики и приоритети, които на Вас да са Ви необходими. Естествено тематичните групи би трябва да ползват експертността и компетентността на експертните групи. Така че няма да има нищо лошо хора от едните групи да участват и в другите групи. Те би трябвало да кореспондират много тясно помежду си. Но аз поне така го разбирам. Едните дават малко така по-стратегически политики и направления, така са и формулирани – изследвания и какво беше и технологии в интерес на отбраната, развитие на българската отбрана. Тук се предполага по такива стратегически документи и виждания за тези документи и приоритети, докато другото е компетенции и експертиза по един конкретен частен въпрос. Поне аз така го разбирам.

Край на дискусията